

Crna Gora
GLAVNI GRAD

GRADONAČELNIK

Broj: 01-018/21-5657/1

Podgorica, 09. jul 2021. godine

Crna Gora
Pisarnica - Glavni grad - Podgorica

Primijeno: 16. 07. 21				
Org. jed.	Jed. klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	- 016	21	-	666

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA

PODGORICA

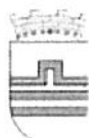
Na osnovu člana 58 stav 1 tačka 3 Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 54 stav 1 tačka 29 i člana 100 stav 1 tačka 3 Statuta Glavnog grada („Službeni list CG - Opštinski propisi“, broj 8/19), podnosim **Izvjestaj o realizovanim aktivnostima u sprovođenju Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije – razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u Glavnom gradu Podgorici za period 2020-2023. godine, za 2020.godinu.**

U radu Skupštine Glavnog grada i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Izvještaja, učestvovali su **Ivan Terzić**, sekretar Sekretarijata za socijalno staranje.

GRADONAČELNIK,

dr Ivan Vuković

CRNA GORA

**GLAVNI GRAD PODGORICA
SEKRETARIJAT ZA SOCIJALNO STARANJE**

Ulica Vuka Karadžića br. 16, 81 000 Podgorica; tel/fax: 020/ 447-160, 447-161;

E-mail: sekretarijat.socijalno.staranje@podgorica.me

**Izvještaj o realizovanim aktivnostima u sprovođenju Lokalnog plana za
unapređenje socijalne inkluzije - razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u
Glavnom gradu Podgorici za period 2020-2023. godine,
za 2020. godinu**

Podgorica, jun 2021. godine

U V O D

Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije i razvoj usluga socijalne i dječije zaštite u Glavnom gradu Podgorici za 2020 - 2023. godinu Skupština Glavnog grada Podgorica usvojila je na sjednici 15.05.2020. godine(u daljem tekstu: Lokalni plan za 2020 - 2023. godinu).

Misija Lokalnog plana za 2020 - 2023. godinu je povećanje nivoa socijalne uključenosti marginalizovanih grupa stanovništva, uz partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora.

Radnu grupu su činili predstavnici relevantnih institucija i organizacija koje pružaju usluge grupama koje su socijalno isključene ili u riziku da to budu: djeca, osobe sa invaliditetom, stara lica, žrtve nasilja, mladi u riziku i njihove porodice i materijalno ugrožene kategorije stanovništva.

Tokom izrade Lokalnog plana za 2020 - 2023. godinu organizovani su sastanci i okrugli stolovi sa ciljem promovisanja važnosti socijalne uključenosti, kao jednog od glavnih problema savremenog društva i upoznavanja cjelokupne javnosti sa predloženim mjerama koje bi trebalo da omoguće efikasnije pružanje socijalnih usluga u zajednici. U tu svrhu kreiran je upitnik koji je prvo objavljen na sajtu Glavnog grada Podgorica, a zatim je dalje distribuiran putem elektronske pošte i društvenih mreža, kao i u štampanom obliku, radi lakšeg kreiranja i izrade Lokalnog plana za 2020 - 2023. godinu.

Polaznu osnovu za izradu Lokalnog plana za 2020 - 2023. godinu čine zakonski okviri koji uređuju oblast unapređenja kvaliteta života i zaštite građana i građanki od diskriminacije i nasilja, kao i pristup neophodnim uslugama socijalne i dječije zaštite, a to su:

- Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore, broj 27/2013);
- Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom;
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o rodnoj ravnopravnosti;
- Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija);
- Krivični zakonik Crne Gore;
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditetom;
- Porodični zakon i Zakon o prekršajima(posebno odredbe o maloljetnicima).

Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije i razvoj usluga socijalne i dječije zaštite 2020-2023 u Glavnom gradu Podgorica je sačinjen u skladu sa preporukama relevantnih nacionalnih strateških dokumenata, posebno:

- Strategije razvoja socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori (2018-2022);
- Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih (2018 -2022);
- Strategije za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori (2016-2020);

- Strategija inkluzivnog obrazovanja (2019-2025);
- Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti (2017-2021),
- Strategije zaštite od nasilja u porodici (2016-2020);
- Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja (2017-2021);
- Nacionalne strategije za borbu protiv HIV/AIDS (2015-2020);
- Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori (2019-2023);
- Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u CG (2016-2020);
- Programa za suzbijanje nasilja i vandalizma u školama (Ministarstvo prosvjete).

Izveštaj o realizovanim aktivnostima Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije - razvoj usluga socijalne i dječije zaštite u Glavnom gradu Podgorici za 2020. godinu (u daljem tekstu: Lokalni plan za 2020.godinu) ostvaren je kroz individualni rad nadležnih institucija u ovoj oblasti, rad organizacija civilnog društva, privatnog sektora, fizičkih lica i uspostavljanja međusobnog partnerstava, kao i relevantnih institucija koje su učestvovala u njegovom kreiranju.

Ne možemo zanemariti činjenicu, da je na realizaciju Lokalnog plana 2020. godine, od velikog uticaja bilo proglašenje pandemije zbog COVID-a 19, i da su sve navedene aktivnosti odvijale pod veoma otežanim uslovima rada, poštujući sve mjere NKT-a, a da niti u jednom momentu nije izostala solidarnost svih institucija, volontera i građana.

I PREGLED REALIZOVANIH AKTIVNOSTI U 2020. GODINI

Prioritetne ciljne grupe Lokalnog plana za period 2020-2023. godina su: djeca i mladi u riziku, osobe sa invaliditetom i njihove porodice, nemoćna i starija lica, žrtve rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici, materijalno ugrožene kategorije stanovništva, Romi i Egipćani, LGBTIQ osobe, osobe koje žive sa HIV/AIDS-om i osobe u riziku od HIV-a.

Za svaku od njih definisani su strateški ciljevi koje treba ostvariti za vrijeme trajanja Lokalnog plana za period 2020-2023. godine.

I Djeca i mladi u riziku

Strateški cilj: Unaprijeđena socijalna inkluzija i poboljšana dostupnost i kvalitet socijalnih usluga za djecu i mlade.

Glavni grad Podgorica kontinuirano preduzima aktivnosti na realizaciji poboljšanja kvaliteta života djece.

Preko Sekretarijata za socijalno staranje, u kontinuitetu se obezbjeđuje veliki broj socijalnih servisa za građane, a neki od tih servisa posredno ili neposredno obuhvataju i djecu.

Glavni grad Podgorica i Sekretarijat za socijalno staranje su imali niz aktivnosti koje spadaju u oblast dječjih prava, kao i djece žrtava i svjedoka nasilja, kroz potpisivanje memoranduma i ostvarivanje saradnje sa raznim organizacijama koje se bave ovom problematikom:

Lokalni plan za 2020-2023. godinu, za razvoj socijalnih usluga za djecu i mlade Glavnog grada Podgorica poslužio je kao osnova za određivanje prioriteta rizičnih kategorija djece u Glavnom gradu Podgorica. Cilj mu je bio unapređenje socijalnih usluga i servisa za svu djecu sa teritorije Glavnog grada Podgorica sa posebnim akcentom na servise i usluge za djecu bez roditeljskog staranja, djecu sa smetnjama u razvoju, djecu žrtve nasilja u porodici, djecu sa poremećajima u društvenom ponašanju i djecu kao zajedničku grupu.

Medu najznačajnijim aktivnostima koje su realizovane Lokalnim planom za 2020. godinu, u skladu sa mjerama i aktivnostima za razvoj pojedinih usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite za ciljnu grupu djece u su:

Javna ustanova za brigu o djeci "Dječji savez" Podgorica

Sekretarijat za socijalno staranje u saradnji sa JU "Dječji savez" organizovao je odmor i rekreaciju djece iz socijalno ugroženih porodica u odmaralištu na Veruši.

Program odmora i rekreacije djece sa Rekreativnom školom skijanja u Dječjem odmaralištu na Veruši u sezoni »Zima 2020« u periodu od 6. do 27. Januara 2020.godine, realizovan je u tri smjene, gdje je ukupno boravilo 204 djece iz osnovnih škola Podgorice. O djeci se staralo 5 vaspitača, 16 dječjih instruktora, dok je za njihovo zdravlje brinulo tri ljekara.

Program odmora i rekreacije djece u Dječjem odmaralištu na Veruši u sezoni »Ljeto 2020« planiran je u šest smjena, počev od 02.jula do 13. avgusta 2020.godine. Zbog pandemije COVID-a 19 i dobijene preporuke Instituta za javno zdravlje Crne Gore, da se zatvori Dječje odmaralište, realizovana je samo prva smjena, u kojoj je boravilo 32 djece iz osnovnih škola iz Podgorice.

JU "Dječji savez" realizovala je manifestaciju: "Dječja nedjelja" sa ciljem skretanja pažnje javnosti na djecu i mlade, na dijete kao nosioca prava, na potrebe djece u porodici, društvu, na njihovo pravo da odrastaju u što boljim uslovima, na jednake šanse za razvoj i ostvarenje potencijala. Obilježavajući manifestaciju Dječja nedjelja, koja ima humanitarni, edukativni, zabavni i sportski karakter Javna ustanova realizovala je posjetom O.Š."B.V.Podgoričanin" i uručivanjem školskog pribora djeci RE populacije.

Muzički festival „Naša radost 2020“ čiji je cilj bio edukacija i promocija muzičke umjetnosti, održan je na Velikoj sceni KIC-a „Budo Tomović“. Festival se sastojao iz takmičarskog dijela u kojem je učestvovalo 16 izvođača iz Beograda, Danilovgrada i Podgorice. Poštujući maksimalno mjere NKT, smjernice i preporuke Instituta za javno zdravlje Crne Gore, festival se održao bez prisustva publike, bez prisustva dječjeg hora „Zvezdice“ na bini, bez revijalnog dijela festivala i bez pratećih koreografija solista.

Na osnovu odluke stručnog žirija sastavljenog od profesora muzike, muzičkih urednika, i književnih kritičara dodijeljene su po tri nagrade za kompoziciju i interpretaciju, nagrade za tekst, aranžman, scenski nastup i najmladeg učesnika. Pored stručnog žirija nagradu za najbolju kompoziciju dodijelio je Dječji žiri i članovi hora „Zvezdice“. Medijski sponzor festivala je bila RTCG. Festival je po prvi put bio uživo prenošen na drugom kanalu javnog servisa.

Značajan broj kompozicija izvedenih na ovom festivalu ostaće kao trajna vrijednost muzičkog stvaralaštva za djecu.

Dječji hor „Zvezdice“ je dva puta sedmično održavao probe u prostorijama KIC-a „Budo Tomović“. Probe su bile organizovane u skladu sa mjerama NKT-a, smjericama i preporukama Instituta za javno zdravlje Crne Gore. Iste se nijesu odžavale u periodu zimskog i ljetnjeg školskog raspusta, jer se radilo o djeci osnovno-školskog uzrasta.

U okviru akcije koja je realizovana pod nazivom „Dječji savez misli na vas“ organizovane su posjete institucijama u kojima borave djeca sa posebnim obrazovnim potrebama. Javna ustanova podijelila je u toku 2020. godine preko 450 poklon paketića mališanima koji borave u JU Resursni centar za djecu i osobe sa intelektualnim smetnjama i autizmom „I.jun“ – Podgorica, JU Resursni centar za djecu i mlade „Podgorica“, Institut za bolesti djece KC Crne Gore – Dječja bolnica, Organizacija slijepih za Podgoricu (slijepa i slabovidna djeca), Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Podgorici i NVO "Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica".

Zbog epidemije virusa COVID -19, nijesu bili u mogućnosti da se za mališane, tradicionalno, organizuju kulturno-zabavni program sa Deda Mrazom, pa su u skladu sa epidemiološkim mjerama , mališanima paketići uručeni u institucijama u kojima trenutno borave.

Integracija djece i mladih sa smetnjama u razvoju

JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju–Podgorica

Unapređenje opšteg kvaliteta života djece i omladine sa smetnjama i teškoćama u razvoju prepoznato je kao prioritetni cilj svih programskih aktivnosti realizovanih u JU Dnevni centar. Pružanje usluga se kontinuirano unapređuju implementacijom novih i prilagođenih programskih aktivnosti, uvođenjem novih oblika radno – okupacionih aktivnosti, kroz promociju inkluzije osoba sa invaliditetom u društvenu sredinu, kao i edukaciju tj.stručno usavršavanje zaposlenih.

U JU Dnevni centar na mjesečnom nivou boravi od 25 do 30 djece.

Rad u JU Dnevni centar bio je organizovan u tri grupe korisnika koje su organizovane na osnovu uzrasta, interesovanja i afiniteta korisnika. Aktivnosti koje su realizovane zasnivaju se na potrebama korisnika, njihovim interesovanjima i sposobnostima, a usmjerene su na kreiranju uslova koje djeci i mladima sa metnjama u razvoju omogućavaju stručnu pomoć i podršku, podsticajno okruženje za razvoj i održavanje potencijala, kvalitetno i osmišljeno provođenje vremena, raznolikost programskih sadržaja, podsticanje senzibilnijeg odnosa sredine prema potrebi za njihovim većim uključivanjem u zajednicu kroz inkluzivne programme i aktivnosti u lokalnoj sredini i pružanje podrške njihovim porodicama, a u cilju boljeg i kvalitetnijeg funkcionisanja u društvu.

U 2020.godini, neke od aktivnosti realizovane su pod izmijenjenim okolnostima. Novonastala situacija izazvana pandemijom COVID-19 dovela je do određenih promjena u radu stručnih radnika i saradnika u JU Dnevni centar. U uslovima kada korisnici nijesu mogli dolaziti u ustanovu, akcenat je stavljen na komunikaciju stručnih radnika i saradnika sa korisnicima i njihovim roditeljima. Formirana je viber zajednica kao vid pružanja podrške roditeljima, objavom opštih smjernica i edukativnih materijala koji mogu biti od pomoći za rad u kućnim uslovima.

Nakon poboljšanja epidemiološke situacije uz poštovanje mjera za organizaciju rada u epidemiološim okolnostima COVID-19, nastavljene su programske aktivnosti i radno-okupacione radionice u bezbjednom okruženju. Zbog navedene situacije akcenat je bio na individualnom radu (rad u kabinetu za asistivnu tehnologiju, defektološki tretmani, individualni tretmani senzorne integracije i tretmani psihomotorne readukacije) i u radu u malim grupama.

Projekat “ Podrška porodici u riziku za nesmetan rast i razvoj djeteta”

Centar za prava djeteta Crne Gore

Projekat je realizovan u okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu (ReLOaD), koji finansira Evropska Unija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u partnerstvu, a dijelom je podržan od strane Glavnog grada Podgorica.

Svrha ovog projekta je bila osigurati nesmetan rast i razvoj djeteta kroz kontinuiranu podršku porodicama koje su u riziku, a koji je uzrokovan različitim faktorima (bolest, socijalna ugorženost, disfunkcionalnost, razvod, i sl..

Tokom planiranja i realizacije projekta, Centar za prava djeteta Crne Gore se u najvećem dijelu oslonio na sopstvene resurse, s obzirom na to da duži niz godina sprovodi programe podrške porodicama u krizi te raspolaže timom koji ima znanje, iskustvo i razvijene vještine za rad u ovoj oblasti. Svi angažovani na projektu radili u skladu sa Reload procedurama. Osim toga, Centar za prava djeteta je u proces realizacije ovog projekta uključio socijalne partnere iz oblasti socijalne i dječije zaštite sa kojima ima razvijenu dugogodišnju saradnju (Centar za socijalni rad Podgorica, Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada, Crveni krst) .

Centar za prava djeteta je u saradnji socijalnim partnerima kroz kontinuiranu komunikaciju definisao mjere koje je potrebno preduzeti u procesu napredovanja ka postizanju definisanih ciljeva svakog korisnika. Ovakav vid podrške podrazumijevao je stalne promjene okolnosti, te je teško bilo definisati mjere koje će važiti duži vremenski period. Mjere su se definisale u skladu sa potrebama svakog korisnika. Korisnici su upućivani na određene aktivnosti i vidove podrške u skladu sa usaglasenim stavovima stručnih timova iz našeg Centra i drugih stručnih radnika iz CSR ; Sekretarijata, škola, Crvenog krsta i sl. Takode na isti način su usaglašavane procjene oko pružanja hitnih intervencija (dodjela humanitarne pomoći, nekih materijalnih davanja od strane CSR, Sekretarijata sl.)

Program podrške porodicama u riziku podrazumijevao je:

Individualna savjetovanja sa psihologom i socijalnim radnikom (za djecu i roditelje), su se sprovodila kroz terenski rad, u kućnom okruženju korisnika kao i u prostorijama Centra. Savjetovanja su se realizovala svake sedmice.

- Grupna savjetovanja sa psihologom i socijalnim radnikom realizovala su se u kućnom okruženju korisnika, u skladu sa procijenjenim potrebama i mogućnošću usklađivanja raspoloživih termina sa obavezama korisnika.
- Radionice za djecu realizovale su se dva puta sedmično u terminima koji su definisani rasporedom. Djeca su podijeljena u dvije starosne grupe (7-12 i 12-17 godina) i teme radionica su bile prilagodene uzrastu.
- Radionice za roditelje su se realizovale jednom mjesečno. Teme koje su se obradivale na radionicama su bile usmjerene na unapređenje roditeljskih kompetencija.
- Projektnim grupnim aktivnostima obuhvaćeno je 20 roditelja (M-6 i Ž-14) pružena je neposredna podrška od strane stručnih radnika. Individualnim savjetovanjima obuhvaćeno je 15 roditelja (M-4 i Ž-11). Grupnim porodičnim savjetovanjem obuhvaćeno je 12 roditelja (M-3 i Ž-9).
- Sa roditeljima je realizovano 6 radionica na teme: Upoznavanje roditelja sa konceptom pozitivne discipline, Upoznavanje roditelja sa razlikama između potreba i želja djeteta i Aдекватni načini kritike i pohvale djeci. Tokom on-line rada odradene su radionice sa roditeljima na teme: Adolescencija kod djece, Mjerenje stepena u kojoj zaista prepoznajemo osjećanja djece, Samoocjenjivanje u kojoj smo mjeri uspješni kao roditelji, dok je tokom juna mjeseca održana radionica na temu - Diskusija o uticaju opšteg karantina na roditeljske kompetencije i dječije ponašanje.
Da bi se dodatno osnažili roditelji i djeca obuhvaćeno je ukupno ukupno 12 osoba iz njihovog neposrednog okruženja (5 osoba kroz 5 grupnih sastanaka, za podršku roditeljima (2 komšija, 1 rodbina i 4 porodičnih prijatelja) i 5 osoba kroz grupne sastanke (5) osoba za podršku djetetu (predmetni nastavnik; drugarica, pedagog škole, 4 srodnika–(tetka, baba, polubrat i polusestra).
- Projektnim aktivnostima je ukupno obuhvaćeno je 24 djece uzrasta od 7-18 godina. Na individualna savjetovanja išlo je 16 djece (M-7 i Ž-9). U porodična savjetovanja bilo je uključeno 15 djece (M-7 i Ž-8). Psiho-socijalne radionice pohađalo 14 djece (M-6 i Ž-8). Učiteljica je pružala podršku u učenju za 8 (M-3 i Ž-5). U izvještajnom periodu oktobar 2019 – jul 2020. godine realizovano je ukupno 33 terenskih posjeta, 101 radionica sa djecom (22 psiho-socijalne i 79 edukativno-kreativna radionica i 6 radionice sa roditeljima.
- Od početka mjeseca marta od do kraja jula realizovano je ukupno 108 savjetovanja, 50 od strane socijalne radnice i 58 individualnih savjetovanja od strane psihološkinje.
- Stručni radnici uz saglasnost roditelja i djece su uspostavili mrežu podrške djeci i roditeljima iz reda njihovih bliskih prijatelja, rodaka, komšija i službenika škola koje pohađaju njihova djeca. Uključeni socijalni partneri su tokom realizacije projektnih aktivnosti su pružali značajnu podršku u skladu sa onim što su procijenjene potrebe korisnika (Paketi hrane, higijene i garderobe; posredovanje u traženju posla; realizacija materijalne i jednokratne pomoći; povezivanje sa službama i institucijama radi regulisanja određenih prava, saniranje problema kod djece u školi ...). Posebno u vrijeme trajanja epidemiološke krize socijalni partneri su bili od pomoći stručnom timu u dijelu planiranja hitnih intervencija i distribucije humanitarne pomoci (Crveni krst) . Sve nabavke tokom realizacije projekta su sprovedene u skladu sa Priručnikom za implementaciju projekata u

okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu (ReLOaD). Najveći dio nabavki je vršen u manjim iznosima, te ne podliježe pravilima kompetitivne nabavke, dok je u slučaju obezbjeđivanja prevoza za korisnike korišćeno pravo na oslobađanje obaveze plaćanja PDV-a.

Rad sa korisnicima sa nastankom epidemiološke krize izazvane COVID 19 virusom.

- Centar za prava djeteta je 17. 03. 2020. godine, obustavio neposredan rad sa korisnicima u prostorijama Centra i neposredan rad sa korisnicima u njihovom kućnom okruženju zbog situacije sa COVID – 19 virusom u skladu preporuka Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti i Naredbom Ministarstva zdravlja. Sve informacije vezane za privremenu obustavu rada, korisnici i njihovi roditelji su dobili istog dana. Nakon toga, u skladu sa nastalom situacijom u zemlji, ostvareni su telefonski kontakti sa korisnicima i njihovim roditeljima u cilju informisanja o preventivnim mjerama sprečavanja širenja aktuelnog virusa. Preporuke su temeljno napisane, poslate korisnicima u obliku sms poruke ili poruke na Viberu, upućeni su na korisne savjete dostupne na sajtovima Ministarstva zdravlja i Instituta za javno zdravlje. Odmah su napravljene Viber grupe (3 grupe) po uzrasnoj klasifikaciji korisnika i dotadašnjoj praksi grupnog rada (za potrebe realizacije psiho-socijalnih i kreativno-edukativnih radionica) i to: predškolska grupa (12 učesnika), mlada grupa (20 učesnika) i starija grupa (9 učesnika). Na ovaj način su održali kontinuitet u pružanju ove usluge (realizovano je po 8 on-line radionica za mladu i stariju grupu učesnika, i 6 radionice za grupu predškolskog uzrasta, ukupno 22). Ove aktivnosti su realizovane on-line od početka marta do kraja projekta sa prekidom od mjesec dana (jun), kada su mjere bile suspendovane. Za taj period je bio organizovan rad u skladu sa preporukama Nacionalnog koordinacionog tijela u prostorijama Centra.
- Najčešće teme bile su edukativno-informativne radionice o novonastalom virusu: Psiho-socijalna o prepoznavanju emocija kroz pismeno izražavanje, Psiho-socijalna radionica mjerenja podložnosti uticaja na stres, Psiho-socijalna radionica razvijanja vještina komunikacije, Kreativno-edukativna radionica predstavljena kao mozgalica za djecu, Kreativno-edukativna radionica sa temom praznika, Psiho-socijalna radionica o periodu adolescencije. Korisnicima su dijeljeni sadržaji koji su prilagođeni uzrasnim grupama (bez obzira što su većinom vlasnici brojeva telefona roditelji, jer je ova vrsta usluge namijenjena prije svega djeci, pa su u skladu sa tim zamolili roditelje da ustupe djeci svoje telefone kako bi aktivno učestvovali), sa velikom pažnjom na poštovanje rodni, vjerskih i kulturoloških razlika, birajući teme relevantne za djecu.

Dodjela paketa humanitarne pomoći najugroženijima

- Tokom rada u periodu krize Centar za prava djeteta uporedo je ispitivao potrebe korisnika ovog projekta, pa je u skladu sa tim osigurao za preko 100 porodica humanitarnu pomoć (700 paketa hrane, sredstava za higijenu i dezinfekciju, bebi paketa i školskog pribora) kako za korisnike Centra za prava djeteta, tako i za porodice koje su se obratile za tu vrstu pomoći njihovoj organizaciji.

Proces on line učenja/učenje od kuće:

- Praćena je on line nastava koja se emitovala radnim danima na kanalima Javnog servisa. Zatim im je u pisanju formi (koja se fotografije), dostavljan nastavni sadržaj koji je pratio njihova individualna postignuća obzirom da djeca djelimično ili uglavnom savladavaju nastavne ciljeve. Ukupan broj korisnika obuhvaćen kreativnim projektnim aktivnostima bio je 14.

Podrška hraniteljskim porodicama u krizi izazvanoj COVID 19 virusom

Projekat je realizovan uz podršku Glavnog grada Podgorica.

Period realizacije projekta: 12.10.2020.godina- 12.05. 2021.godina.

- Program podrške hraniteljskim porodicama u vrijeme trajanja zdravstvene krize izazvane COVID 19 virusom ima za cilj da uspostavi čvršće veze u hraniteljskoj porodici, da unaprijedi veze djece sa prirodnom porodicom, tamo gdje je to moguće, da uključi druge osobe iz šire porodice koje mogu biti od pomoći za kvalitetno funkcionisanje hraniteljstva kao alternativnog oblika zaštite djece bez roditeljskog staranja. Projektna ideja, na samom početku projekta, predstavljena je ključnim socijalnim partnerima, Sekretarijatu socijalno staranje i Centru za socijalni rad.
- Iz evidencija Centra za socijalni rad i Sekretarijata za socijalno staranje, identifikovan je jedan broj porodica (17), koje su pozvane na informativni sastanak. Koordinator projekta i stručni tim predstavili su im projektnu ideju i ukazali na značaj programa podrške koji je posebno važan za ovu ciljnu grupu u periodu koji je prilično složen i izazovan. Program podrške hraniteljima odnosio se na funkcionalnost hraniteljskih porodica, povećanja njihovih kompetencija koje bi trebalo da doprinesu kvalitetnijoj zaštiti djeteta i boljem odgovoru na njegove potrebe, kao i potrebe razvijanja mreže za podršku za podsticanje razvoja djeteta do njegovih krajnjih mogućnosti.
- Stručna služba Centra za prava djeteta je identifikovala ukupno 15 hraniteljskih porodica koje su iskazale potrebu za ovom vrstom podrške. Sa 11 porodica se program podrške u najvećoj mjeri realizovao kroz direktan rad, dok sa 4 porodice se program cijelo vrijeme realizovao on-line zbog straha od zdravstvene krize ili zbog nekih drugih porodičnih okolnosti. Od ukupnog broja 9 je srodničkih i 6 nesrodničkih porodica. Programom podrške, što direktno, što on-line, kada je to zahtijevala epidemiološka situacija, obuhvaćeno je ukupno 17 djece, od čega su 8 dječaka i 9 djevojčica.

Dodatna pomoć porodicama koja je pružena tokom projekta, a u vizi je sa krizom izazvanom covid 19 virusom, sastojala se u :

- Pružanju humanitarna pomoći (u nekoliko navrata podijeljeni su paketi sa hranom, sredstvima za higijenu, dezinfekcionim sredstvima, dodatnim školskim priborom, novogodišnji paketići za djecu...)
- Podrška djeci kroz obezbjeđivanje tehničke pomoći u vidu tablet uređaja (koji su djeci dati na revers) kako bi nesmetano pratili nastavu od kuće
- Podrška u nabavci neophodnih kućnih aparata (mašina za pranje veša i električni šporet), kako bi se unaprijedili uslovi za život u stanu hraniteljke. Uslugu je dobila 1 porodica. Donacija je obezbijedena zahvaljujući sredstvima koja je uplatio Centar za toksikološka istraživanja, Centru za prava djeteta Crne Gore, za potrebe urgentne podrške djeci i porodicama .
- Vanredna podrška u hrani i higijeni obezbijedena od strane Crvenog krsta dobila je jedna porodica zbog složenih iznenadnih okolnosti .

Obilježavanje 20. novembra Dana usvajanja UN Konvencije o pravima djeteta

Umjesto planirane projektne aktivnosti koja se odnosila na zasjedanje Dječjeg parlamenta u Skupštini Crne Gore koja je godinama unazad realizovana povodom Dana usvajanja UN Konvencije o pravima djeteta, zbog epidemiološke krize izazvane Covid 19 virusom, forma obilježavanja ovog važnog datuma zamijenjena je radnim sastankom predstavnika Centra za prava djeteta Crne Gore i jednog broja djece, sa Predsjednikom Skupštine Crne Gore i njegovim saradnicima.

Ova projektna aktivnost je imala za cilj:

- Afirmacija prava djeteta na participaciju;
- Zagovaranje društvenih promjena;
- Podizanje svijesti kod šire javnosti, s posebnim akcentom na državne subjekte i donosioce odluka, o neophodnosti poštovanja prava djeteta.

Projekat - Centar za podršku djeci i porodici

- Projekat realizuje Centar za prava djeteta Crne Gore u partnerstvu sa međunarodnom organizacijom Terre des hommes (TDH). Projekat je finansijski podržan iz IPA II Programa Evropske Unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, koji se sprovodi posredstvom Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Direkcije za programiranje i implementaciju EU fondova Ministarstva ekonomskog razvoja. Dio projektnih aktivnosti realizuje se uz podršku međunarodne organizacije Save the Children.
- Projekat - Centar za podršku djeci i porodici – Dnevni centar, podrazumijeva nastavak usluge koja se u kontinuitetu realizuje u Centru za prava djeteta Crne Gore od januara 2017. godine. Na početku ovog projekta 49 djece i 44 roditelja je već bilo obuhvaćeno uslugom. Tokom izvještajnog perioda izvršen je prijem, prikupljanje podataka, izvršena procjena i razvijeni individualni planovi za 90 nove djece i 88 novih roditelja. Tokom izvještajnog perioda za svakog korisnika periodično su revidirani individualni planovi usluge, u skladu sa procjenom stručnih radnika.

Program podrške je koncipiran kroz 5 cjelina:

- Prva cjelina predstavlja osnovni program podrške, kroz koji se vrši početna procjena korisnika i porodice, na osnovu koje se određuje koje aktivnosti će pohađati. Program čine: individualna savjetovanja sa psihologom i socijalnim radnikom namijenjena djeci i roditeljima, grupna savjetovanja, psiho-socijalne radionice, kreativno – edukativne radionice, pomoć i podrška u učenju. Od nedavno je uvedena i psihoterapija kao posebna usluga. Osim navedenih aktivnosti, Centar za korisnike obezbjeđuje i prevoz, svako dijete koje dolazi na aktivnosti dobije obrok i svi korisnici imaju mogućnost da zadovolje osnovne higijenske potrebe u Centru.
- Drugi segment usluge čini Program podrške porodici, na koji se upućuju korisnici na osnovu procjene stručnih radnika, a koji je razvijen od strane SC-a. Program je namijenjen disfunkcionalnim porodicama i usmjeren na promjene ponašanja kod članova porodice u kraćem vremenskom periodu (do 6 mjeseci) i na unapređenje funkcionalnosti porodice.
- Treći segment programa predstavlja Program podrške tokom ranog rasta i razvoja, koji je namijenjen djeci u uzrastu od 4 do 6 godina, u cilju njihovog osnaživanja za upis u prvi razred, te lakše adaptacije na nove okolnosti koje nastaju sa početkom školovanja.
- Četvrti segment je Program ekonomskog osnaživanja. Ovo je program koji je još uvijek u fazi razvoja, a koji je proizvod dosadašnjeg iskustva centra za prava djeteta u radu sa ciljnom grupom ovog projekta.
- Peti, i posljednji segment projekta, predstavljao je rad sa stručnom i širom javnosti. Ovaj segment projekta je za protekli period pružio podršku stručnoj javnosti u institucijama i službama koje direktno rade sa djecom. Kada je u pitanju unapređenje kapaciteta stručnih radnika koji direktno rade sa djecom, partnerska organizacija Terre des Hommes (TDH) je obezbijedila pristup bazi programa edukacije na platformi Child hub. Upućen je poziv približno 200 profesionalaca iz Crne Gore od kojih je platformi pristupilo približno 150. Organizovan je learning event na temu Mentalno zdravlje djece tokom COVID19 krize i Vebinar Uticaj pandemije Covid 19 na

obrazovanje i vaspitanje koji su održani putem ChildHub platforme, a koji je pratilo 39 profesionalaca za prvi i 37 drugi događaj . Navedena predavanja su u formi videa dostupna širem auditorijumu na navedenoj platformi.

- U prvoj godini projekta, usluga individualnog savjetovanja djeci, pružena je kroz 97 termina i realizovano je 11 grupnih savjetovanja sa roditeljima od strane psihologa i isto toliko individualnih savjetovanja od strane socijalne radnice.
- Usluga psihoterapije je pružana u periodu od 01. 07. 2020. godine i tokom tog perioda podrška je pružena kroz 80 termina.
- Tokom izvještajnog perioda održano je 220 edukativno kreativnih radionica.
- Podrška u učenju za korisnike realizovana je kroz 307 termina u trajanju od 60 minuta.
- Tokom svih aktivnosti koje su realizovane u prostorijama Centra za svu djecu je obezbijeden obrok/užina. U skladu sa mjerama za sprečavanje širenja zarazne bolesti jedini način da se obrok/užina za djecu obezbijedi, bio je u vidu proizvoda koji su u fabričkom pakovanju za svako dijete pojedinačno, pa su stoga i mogućnosti u ovom dijelu su bile ograničene.
- Za sve korisnike usluge koji stanuju daleko od prostorija Centra, i nijesu u mogućnosti da samostalno dolaze na aktivnosti, Centar je obezbijedio taksu prevoz. Ugovor sa taksu preduzećem je zaključen na osnovu Single tender procedure, na samom početku projekta. Uslugu prevoza koristila su 32 korisnika.
- Program podrške porodici realizovan je uz modifikaciju koja se odnosi na terenske posjete. U drugoj polovini ovog izvještajnog perioda započela je priprema za primjenu programa Ekonomskog osnaživanja porodica. Obavljena je komunikacija sa međunarodnom organizacijom Save the Children kao i sa potencijalnim partnerima na realizaciji programa (Privredna komora Crne Gore, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Unija mladih preduzetnika Crne Gore, Zanatsko – preduzetnička komora Crne Gore) i definisani pravci saradnje. Takođe, razvijen je i upitnik koji služi za procjenu korisnika u smislu ovog programa. Cilj primjene ovakvog upitnika je precizna procjena svakog korisnika u smislu njegovih afiniteta i mogućnosti pri izboru potencijalnog zanimanja.

U periodu od 16. marta do 01. juna i u prvoj sedmici novembra mjeseca sve usluge su pružane u online formi.

Crveni krst Glavnog grada Podgorice

- Crveni krst Glavnog grada Podgorice realizovao je projekat obezbjeđivanja invalidskih kolica u saradnji sa američkom dobrotvornom organizacijom crkve Isusa Hrista svetaca posljednjeg dana. U 2020.godini distribuirano je 62 kolica za pojedince i institucije, a od početka projekta distribuirano je 511 kolica i 52 hodalice.
- Za 5.913 porodica u stanju socijalne potrebe su podijeljeni paketi sa hranom i higijenom za vrijeme pandemije COVID – 19. Distribucijom su obuhvaćeni: osobe sa oštećenjem sluha i govora, roditelji

djece sa posebnim potrebama, korisnici usluga Centra za liječenje bolesti zavisnosti – Kakaricka gora, pripadnici romske zajednice idr.

- Za 779 korisnika su podijeljeni bebi paketi i paketi za djecu školskog uzrasta koji sadrže igračke, školski pribor, odjeću, obuću i sredstva za ličnu higijenu i 90 novogodišnjih paketića
- Za 425 korisnika u stanju socijalne potrebe je podijeljena polovna garderoba (pojedincima je garderoba donirana u više navrata)
- Za 70 osoba je obezbijedena novčana pomoć.
- Za 430 korisnika sa izraženim zdravstvenim problemima je obezbijedena kupovina lijekova i medicinskih sredstava.
- Za bebe rodene u Nedelji Crvenog krsta podijeljeno je 75 paketa za novorođenčad
- U okviru psiho socijalne podrške Crveni krst Glavnog grada realizovao je projekat "Briga o starim licima" u skladu sa mogućnostima organizacije. Korisnicima je obezbijedena hrana, higijena i lijekovi. Od ukupnog broja korisnika, oko 30 % čine starija lica od 65 godina
- Održane su 3 akcije dobrovoljnog davalatstva krvi, kojim je finansijski pomognut klub DDK "Podgorica". Ukupno na svim akcijama dobrovoljnog davalatstva krvi prikupljeno je oko 800 jedinica krvi. Za osam davaoca krvi obezbijeden je 8- dnevni boravak na moru.

Udruženje Roditelji

Igračkoteka i Razvojni centar u Podgorici u toku 2020.godine i pored tromjesečne pauze u radu zbog korona virusa, obezbijedio je besplatne servise i usluge djeci, ali i pružao kontinuiranu podršku socijalno ugroženim porodicama, pa je u izvještajnoj godini realizovano 55 kreativno edukativnih radionica i 16 online radionica putem Zoom platforme, za djecu predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta, za vrijeme mjera u cilju suzbijanja pandemije koronavirusa.

Tokom 2020.godine, u Biblioteku igračaka se se učlanilo 40 novih porodica, pa je njihov ukupan broj bio 612.

Od 2015.godine kada je osnovana Igračkoteka i Razvojni centar u Podgorici, broj razduženih igračaka iznosi 6.863, dok Fond Biblioteke igračaka broji preko 2.500 igračaka i knjiga za djecu. Biblioteka igračaka predstavlja značajan resurs i podršku porodicama, obezbjeđivanjem bogatog sadržaja besplatnih igračaka, knjiga.

U toku 2020.godine, u saradnji sa Glavnim gradom Podgorica nastavljen je projekat Razvojna edukativna učionica u okviru kojeg je realizovano osam izleta za djecu iz socijalno ugroženih porodica u toku kojih su se upoznali sa istorijskim znamenitostima.

Ukupan broj djece obuhvaćen programima podrške u obrazovanju i socijalizaciji u 2020.godini iznosio je 98, a sa njima je radilo 79 volontera. Realizovano je 260 individualnih časova za djecu, a grupnih 259. Online putem je održano 685 časova.

Za djecu iz socijalno ugroženih porodica, organizovano je 39 kreativno edukativnih radionica i 23 psihološkinje, u cilju razvoja motorike i osnovnih vještina za zdrav rast i razvoj.

U saradnji sa SSS "Sergej Stanić" iz Podgorice, nastavljena je inicijativa "I ja želim užinu" koja je pokrenuta krajem 2019.godine. Zahvaljujući velikom broju kompanija, firmi i pojedinaca, ova

inicijativa je naišla na podršku javnosti pa je obezbijedeno 29.100.76 eura, odnosno užina za 860 učenika osnovnoškolskog uzrasta. U martu je ova inicijativa pauzirana, jer su škole zatvorene, a i kada su otvarane nije bilo dozvoljeno unošenje hrane, pa je novac početkom 2021.godine preusmjeren za potrebe Narodne kuhinje, kako bi se dijelu porodica obezbijedio obrok na taj način. Ovom prilikom obezbijedeno za pet mjeseci 148 besplatnih obroka, tri puta sedmično.

NVO „Staze“

Udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju »Staze« tokom 2020.godine realizovalo

je sledeće projekte:

- Projekat “Moje pravo da znam” koji je finansiran od strane Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava. Projekat je realizovan od 01.01.2020 godinr -31.10.2021.godine. Inkluzivni vodič za puno, dostojanstveno, zagarantovano učešće lica s invaliditetom u svakodnevnim životnim aktivnostima nastao je u okviru ovog projekta. Iz iskustva svakodnevnog rada uočeno je da veliki broj roditelja djece i omladine s invaliditetom nije upoznat s pravima koja imaju lica s invaliditetom i lica koja se o njima staraju. Tako je nastala ideja za izradu Vodiča koji sadržai informacije o pravima lica s invaliditetom, načinu i nadležnim organima za njihovo ostvarivanje. U Vodiču je dat osvrt na oblasti: zaštita od diskriminacije, zdravstvena zaštita, porodično-pravna zaštita i socijalna zaštita.
- Projekat »Personalni asistenti- asistenti za pomoć u kući i okruženju«. Projekat je finansijski podržao Zavod za zapošljavanje Crne Gore kroz program javnih radova. Cilj projekta je bio - poboljšanje kvaliteta usluga Dnevnog boravka NVU »Staze«. Projektom je bilo angažovano 5 osoba sa evidencije nezaposlenih lica koja su u periodu od 4 mjeseca pružala podršku i pomoć za 30 djece koja koriste usluge Dnevnog boravka. Njihova podrška i pomoć odnosila se na sledeće aktivnosti: pomoć za djecu u zadovoljavanju svakodnevnih životnih potreba, pomoć tokom učenja, individualni i grupni rad sa djecom...
- Projekat “Otklanjanje barijera i stvaranje jednakih mogućnosti za veću zaposlenost LSI”. Projekat je finansiran iz Poziva za podnošenje predloga projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom, profesionalne rehabilitacije i aktivne politike zapošljavanja ovih lica od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Cilj projekta je unapređenje ambijenta za povećanje socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, povećanje zapošljivosti osoba sa invaliditetom i njihovo brže uključivanje u radne i društvene procese.

NVO DEC “Pčelica”

- Sekretarijat za socijalno staranje je u septembru 2020. god. podržao humanitarnu akciju "**Dobar dan školo**" u kojoj su obezbijedjeni udžbenici i školski pribor za djecu iz socijalno ugrozenih porodica Udruzenja Pčelica.
- Takođe, u oktobru 2020.god. od Sekretarijata za socijalno straranje podržana je realizacija obilježavanja dječije nedjelje - "Dječija nedjelja 2020", koju tradicionalno održavamo već 8 godina, dok smo u decembru 2020. god. podržali i humanitarnu akciju "Putujuća novogodišnja čarolija" ,

a uz podršku privatnog i javnog sektora za preko 200 djece podijeljeni su novogodišnji paketići. Djeca potiču iz ruralnih područja Crne Gore, socijalno ugroženih porodica, djecu romske populacije i drugih manjina kao i djecu koja praznike provode na Institutu za bolesti djece.

Mladi u riziku

Strateški cilj: Adekvatne usluge podrške mladima u riziku i njihovim porodicama

Mladima u riziku se smatraju osobe koje imaju emocionalnih poteškoća i problema u prilagodavanju i nijesu u stanju da nauče vještine potrebne za uspješan život, a često imaju i različitih zdravstvenih i porodičnih problema, odnosno nijesu im dostupne adekvatne razvojne mogućnosti. U okviru ciljne grupe „Djeca i mladi u riziku“ poseban fokus dat je na prevenciju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladih koje se može manifestovati kroz na primjer: vršnjačko nasilje (fizičko, emocionalno, socijalno), kockanje, bolesti zavisnosti, prosjačenje i sl. Prevencija bolesti zavisnosti predstavlja organizovan sistem mjera i aktivnosti kojim država, njeni organi i društvo u cjelini nastoje da se suprotstave problemima zloupotrebe psihoaktivnih supstanci.

Iskustva u oblasti tretiranja problema zavisnosti pokazala su da se najbolji rezultati postižu ako se politika osloni prvenstveno na prevenciju.

Primarni cilj prevencije zloupotrebe psihoaktivnih supstanci je pružanje informacija prvenstveno mladima, ali ne samo njima, da izbjegnu korišćenje psihoaktivnih supstanci, kako ne bi ušli u bolesti zavisnosti, a opšti cilj je zdrava i bezbijedna društvena zajednica.

Svaki napor uložen u prevenciju, istovremeno je i ulog u zdravlje i blagostanje generacija koje dolaze.

Na osnovu informacija koje je Radna grupa za praćenje implementacije Lokalnog plana za 2020. godinu prikupila, među najznačajnijim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa mjerama i aktivnostima za razvoj pojedinih usluga u oblasti socijalne zaštite mladih u riziku i njihovih porodica su:

Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci Podgorica

Shodno epidemiološkoj situaciji povodom COVID-19 virusa, Javna ustanova je od marta do septembra 2020. godine obustavila prijeme klijenata/kinja. U septembru je donijeta je Odluka o omogućavanju prijema pod posebnim uslovima, a koji podrazumijevaju negativan PSR test na SARS Cov-2 virus i samoizolaciju klijenta/kinje u trajanju od 14 dana. Kada je bio omogućen prijem klijenata Komisija za prijem klijenata donijela je odluku o prijemu 18 kandidata koji su ispunili navedene uslove. Prosječan broj klijenata u Javnoj ustanovi u toku 2020. godine bio je 38, na mjesečnom nivou, i to 16 klijenata na rezidencijalnom i 22 klijenta na nerezidencijalnom tretmanu. Javna ustanova je pružala mogućnost procesa rehabilitacije kroz psihološku pomoć, socijalnu podršku, psihijatrijsko praćenje, grupne terapije, individualne psihoterapije, porodičnu terapiju, porodično savjetovanje, organizovanu radnu-okupacionu terapiju, sportsko-rekreativne aktivnosti, kao i brojne druge sadržaje koji podržavaju stabilnu apstinenciju od sredstava zavisnosti, a utiču na promjenu destruktivnih obrazaca ponašanja i formiranje zdravih odnosa prema sebi i prema okruženju.

Organizovano je i sprovedeno ukupno 1147 grupnih terapija sa klijentima/kinjama koji se nalaze na rezidencijalnom dijelu tretmana, zatim, posebno psihološke radionice na teme asertivnosti, emocionalne pismenosti, razbijanja predrasuda, jačanja samopouzdanja, tolerancije, adekvatnog odgovora na stres, prepoznavanje i učenje o emocijama. U 2020. godini sprovedeno je 40 psiholoških radionica.

Pored navedenih oblika pružanja psiho-socijalne podrške klijentima u toku tretmana u vidu individualnih i grupnih psihoterapija, sprovedena su 822 savjetovanje na različite teme koje se javljaju kao potreba klijenta da odgovori na aktuelni problem, a za koje je potrebna podrška stručnih lica.

U prva tri mjeseca, Stručni tim je organizovao i sprovodio grupne terapije sa članovima porodica klijenata i to jednom mjesečno za porodice klijenata koji su na tretmanu duže od šest mjeseci, te su realizovana su 943 savjetovanja i konsultacija sa porodicama klijenata.

Za klijentkinje, u okviru radno-okupacione terapije, realizovane su i radionice za šivenje i radionice za pružanje kozmetičkih usluga. Cilj radionica bio je usvajanje novih vještina koje će klijentkinjama koristiti nakon završetka tretmana kao mogućnost djelatnostima kojima bi mogle da se profesionalno bave.

Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti

Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je pojedincima i nevladinim organizacijama u 2020. godini podijelila 104 DOA MultiGnios10 test panela za otkrivanje deset vrsta droga. Znatno broj roditelja se obratio za pomoć i to najčešće zbog sumnje da njihovo dijete konzumira neku od psihoaktivnih supstanci, kao i sami korisnici psihoaktivnih supstanci.

Sprovedene su aktivnosti koje su se zasnivale na saradnji sa nevladinim organizacijama koje se bave bolestima zavisnosti i Javnom ustanovom za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci – Podgorica, a u cilju međusobne obaviještenosti.

U 2020. godini redovne radne aktivnosti Kancelarije bile su uslovljene mjerama i preporukama Nacionalnog koordinacionog tijela za sprečavanje epidemije COVID. Kako se rad Kancelarije zasniva na prevenciji, a on najčešće podrazumijeva edukaciju, plan je bio nastaviti vršnjačke radionice kroz osnovne škole, te kako je nastava bila prekinuta ova aktivnost je odložena za 2021. godinu.

U saradnji sa NVO „Otkrivanje lične istine Crna Gora“ koja se bavi prevencijom, savjetovanjem i podršci vulnerabilnim socijalnim grupama, pomogli smo organizaciju edukacije za mlada i odrasla lica o bolestima zavisnosti. Radionice su održane u prirodi poštujući epidemiološke mjere.

Kako bi doprinijeli dostupnosti Kancelarije građanima otvorili smo naloge na društvenim mrežama Facebook i Instagram. Dio novca smo opredijelili za snimanje edukativnog sadržaja koji će biti plasiran na pomenutim mrežama.

- Tokom 2020. godine NVO „Otkrivanje lične istine Crna Gora“ potpisan je memorandum o saradnji sa Sekretarijatom za socijalno staranje o sprovođenju projekta **„Unapređenje savjetodavno-terapijskih i socio-edukativnih usluga za mlada i odrasla lica o bolestima zavisnosti putem online radionica“**;

NVO „Otkrivanje lične istine Crna Gora“

Projekat »Unapređenje savjetodavno – terapijskih i socio – edukativnih usluga za mlada i odrasla lica o bolestima zavisnosti putem online radionica« bio je usmjeren na mlade koji se smatraju grupom sa uvećanim rizikom na osnovu postojanja bioloških, psiholoških, socijalnih faktora rizika kao i faktora rizika iz okruženja.

Imajući u vidu otežane uslove za rad putem online platformi, a i činjenicu da školske ustanove nisu funkcionisale na redovan način kao što je to obično targetirano, na radionici je učestvovalo 15 studenata sa Filozofskog fakulteta u Nikšiću, sa odsjeka za psihologiju. U saradnji sa odsjekom za psihologiju odabrano je 15 polaznika edukacije koji su dolazili iz različitih krajeva Crne Gore, te je na taj način obezbijedena i šira teritorijalna pokrivenost.

Projekat je sproveden tokom 3 mjeseca – od 25.avgusta 2020. do 25.novembra 2020.godine. Sve radionice realizovane su vikendima i sprovedene su putem besplatnih aplikacija Meet – Google i Zoom-a. Sprovedeno je 8 radionica, u trajanju od 12 dana, a radionica se odvijala u trajanju od četiri sata dnevno.

NVO CAZAS

- NVO CAZAS je u cilju unapređenja socijalne inkluzije i poboljšanja dostupnosti i kvaliteta socijalnih usluga za djecu i mlade 24.jula 2020.godine dobio licencu Ministarstva rada i socijalnog staranja za pružanje usluge Savjetovanja mladih, odraslih i starih lica koja zloupotrebljavaju alkohol, droge ili druga opojna sredstva na teritoriji Podgorice. Ukupan broj usluga koje su pružene u 2020.godini od dobijanja licence je 113.
- Kroz volonterski klub koji u CAZAS –u postoji od samog postojanja, kontinuirano se organizuju radionice za mlade u vezi sa bolestima zavisnosti (alkohol i droge). Zbog zdravstvenih preventivnih mjera sa ciljem prevencije korona virusa, smanjen je planirani obuhvat mladih, pa je u 2020.godini organizovano 5 radionica, na kojima je učešće uzelo 59 mladih srednjoškolaca.
- CAZAS je u cilju obezbjedenja većeg nivoa socijalne inkluzije materijalno ugroženih lica sa teritorije Glavnog grada i njihove bolje obuhvaćenosti uslugama socijalne i dječje zaštite obezbijedio uslugu besplatnog dnevnog obroka, pa je kroz Drop in centar u Podgorici (Dnevni centar za korisnike droga i alkohola) pored redovnih aktivnosti smanjenja štete koja nastaje kao posledica bolesti zavisnosti, pružala pomoć korisnicima droga i alkohola koji su u stanju socijalne potrebe, u vidu distribucije lanč paketa jednom needljno. U 2020.godini je podijeljeno ukupno 797 paketa.

II OSOBE SA INVALIDITETOM I NJIHOVE PORODICE

Strateški cilj: Povećana socijalna inkluzija osoba sa invaliditetom i njihovih porodica i uspostavljene i razvijene održive socijalne usluge

Socijalna izolacija, etiketiranje, ignorisanje, zanemarivanje, prekomjerna zaštita, pasivno korišćenje

prava i naslijeđeni obrasci pasivnog odnosa prema svakodnevnom životu je ono sa čime se osobe sa invaliditetom najčešće suočavaju.

Posebnu pažnju Glavni grad posvećuje osobama sa invaliditetom. Sekretarijat za socijalno staranje ostvaruje saradnju sa više NVO, koje je finansijski pomagao za određene projekte:

Sekretarijat za socijalno staranje i Crveni krst Crne Gore

Sekretarijat za socijalno staranje i Crveni krst Crne Gore potpisali su Protokol o saradnji za realizaciju projekta "Usluge podrške za život u zajednici za osobe sa invaliditetom"-Servis personalne asistencije za osobe sa invaliditetom.

Socijalni servis je namijenjen osobama sa invaliditetom, a realizuje se u saradnji sa Crvenim krstom Crne Gore. Za ovu namjenu Budžetom su predviđena sredstva u iznosu od 50.000,00 eura. Ovim servisom pruža se podrška osobama sa invaliditetom prilikom boravka u kući, kao i prilikom boravka van kuće i obavljanje tekućih obaveza, druženje i sl. Pored pružanja usluga korisnicima kojima su dodijeljeni asistenti, povremeno se pružaju usluge i ostalim članovima udruženja osoba sa invaliditetom, a sve u skladu sa dogovorom.

Po osnovu projekta personalne asistencije za osobe sa invaliditetom, dva korisnika sa ovog projekta koja su ostvarila pravo na usluge personalnog asistenta u 2019. godini, nastavili su da dobijaju taj vid podrške i u 2020-oj godini. Asistent za članicu Organizacije slijepih je ostao isti, dok je drugom korisniku opredijeljen novi asistent, čijem je izboru prisustvovao i sam odabrao najadekvatnijeg za sebe. Prethodni asistent je sam odlučio da ne nastavlja ugovor. Novina je da su za korisnike angažovana još dva personalna asistenta, koja su podijeljena na četiri porodice da bi se zadovoljile potrebe većeg broja ljudi kojima je ova pomoć potrebna. Jedan asistent je obilazio dvije studentkinje, sestre bliznakinje, članice organizacije slijepih i uz to je dva puta obilazio još jedno staro lice radi nabavke lijekova, hrane, plaćanja računa i sl. Drugi asistent je obilazio dva korisnika koji su po osnovu invaliditeta članovi Udruženja paraplegičara. Svaki korisnik je prisustvovao razgovoru koji se obavljao sa kandidatima za posao personalnog asistenta i sami su donosili odluku o odabiru personalnog asistenta. Nakon detaljne procjene vrste invaliditeta, potreba korisnika i trenutnog stanja, uz mišljenje predstavnika udruženja čiji su korisnici članovi, donijet je zaključak da su njima najpotrebniji. Pokazalo se da su korisnici jako zadovoljni ovom uslugom i da im je u mnogome olakšala aktuelno funkcionisanje, a novoizabrani korisnici su istakli veliku zahvalnost što im je uz pomoć Sekretarijata za socijalno staranje omogućena ova vrsta podrške, koja im mnogo znači. Asistenti, koji pokrivaju potrebe dva korisnika, su uskladili svoje radno vrijeme u odnosu na potrebe korisnika.

Za dva korisnika Sekretarijat za socijalno staranje je obezbijedio mjesečnu naknada u iznosu od 100 eura za period od 9 mjeseci, za plaćanje troškova smještaja, dok ne bude regulisana njihova stambene situacija. Za 9 korisnika je pružena tehnička podrška pri odlasku u institucije radi regulisanja određenih prava, na kontorole i preglede kod ljekara itd. U saradnji sa kolegama iz Crvenog krsta Podgorice, obezbijedena je zamjena neophodnih invalidskih kolica za jednu korisnicu.

Pružena je volonterska podrška za 18 korisnika, koji su bili izuzetno zadovoljni tom uslugom. Sa mladom grupom korisnika, volonteri su organizovali aktivnosti u vidu šetnji, druženja u prirodi, pomoć u učenju, tehničke podrške pri odlasku na fakultet. Sa starijom grupom korisnika su obavljali aktivnosti u vidu nabavke potrebnih namirnica i lijekova, plaćanja računa, zakazivanja pregleda i pratnji pri odlasku kod ljekara. Cilj sprovedenih aktivnosti za obje grupe korisnika je usmjeren ka što boljoj socijalizaciji i integraciji u društvenu zajednicu. Volonterske aktivnosti su bile prinudno prekinute, usled situacije sa korona virusom, izuzev korisnika koji u većoj mjeri zavise od naše pomoći, gdje su naši volonteri nastavili sa pružanjem neophodne podrške. S obzirom na aktuelnu situaciju sa korona virusom, do kraja kalendarske godine, volonterske aktivnosti se nijesu sprovodile.

Projekat „Mobilni timovi - medijacija u zajednici za osobe sa invaliditetom“

Sekretarijat za socijalno staranje je za ovaj projekat budžetom za 2020.godinu opredijelio iznos od 30.000,00 eura. Projekat u saradnji sa Crvenim krstom Crne Gore, podrazumijeva angažovanje stručnih članova mobilnog tima (socijalni radnik, psiholog i druga stručna lica), koji su pružali usluge u okviru mobilnog tima tokom 2020. godine za 100 lica sa invaliditetom. Njihove obaveze se odnose na pružanje usluga u dijelu psihosocijalne podrške u kući i porodicama, podrška u komunikaciji sa nadležnim institucijama i individualan pristup korisnika i njegovih potreba, kako bi se osobe sa invaliditetom osnažile za što samostalnije funkcionisanje ali i za jačanje porodica. Mobilni tim korisnicima, ali i članovima njihovih porodica, pomaže u sticanju novih vještina kojima sebi olakšavaju svakodnevicu.

Mobilni tim je u 2020-oj godini nastavio sa praćenjem korisnika, lica sa invaliditetom, koje su obilazili tokom ove kalendarske godine. Osim ovih, uključeno je 10 novih korisnika i planirano je da se taj broj uveća u skladu sa zahtjevima za pomoć koje i dalje primamo od ove kategorije korisnika. Za tri korisnika, koji su članovi Udruženja paraplegičara, a do sada nisu obuhvaćenim projektom Mobilnog tima - medijacija u zajednici, izvršena je distribucija humanitarnih paketa. Za članove ovog udruženja je distribuirano još 10 paketa humanitarne pomoći krajem decembra 2020.godine.

Početkom 2020.godine, Mobilni tim je distribuirao 20 novogodišnjih paketića za djecu korisnika. Takode, uz distribuciju novogodišnjih paketića, 6 najugroženijih domaćinstava je dobilo pomoć u vidu humanitarnih paketa osnovnih životnih namirnica i odvojeno, slatkiša zadjecu. Na kraju ove kalendarske godine, 30. decembra izvršena distribucija 34 novogodišnja paketića. Takode, distribuirano je 15 paketa humanitarne pomoći, 10 za članove Udruženja paraplegičara.

Pomoć u vidu nove garderobe i obuće je dobila četvoročlana porodica.

Jednokratnu novčanu pomoć je dobilo 12 korisnika.

Mobilni tim je distribuirao informativne flajere korisnicima u cilju prevencije širenja koronavirusa i informisanja o načinima zaraze i poželjnom ponašanju. Posebnu pažnju se obratila na korisnike, koji žive u naselju Konik, zbog načina života stanovništva u tom dijelu grada. Tokom pandemije koronavirusa, aktivnosti sa korisnicima su sprovedene putem redovnih telefonskih razgovora, tokom kojih je pružana psiho-socijalna podrška, zaprimani su zahtjevi za humanitarnu pomoć, kao i zahtjevi za nabavku ili preuzimanje terapija prepisanih od strane izabranih ljekara. Humanitarne pakete u vidu osnovnih životnih namirnica i higijenskih sredstava je dobilo 25 domaćinstava. Najugroženijim domaćinstvima pružena je pomoć više puta, tako da je 7 domaćinstava dobilo dva puta humanitarne pakete, a 4 domaćinstva tri puta. Humanitarnu pomoć u vidu baby paketa i pelena dobila su tri domaćinstva. Korisnicima je bila na raspolaganju pomoć u vidu nabavke od strane volontera Crvenog krsta, u cilju prevencije izlaganja riziku od zaraze korona virusom. Ovaj vid podrške je iskoristilo 5 lica sa invaliditetom, uglavnom starije životne dobi. U skladu sa donacijama, Crveni krst je vršio distribuciju obroka na dnevnom nivou, u šta su uključena i dva najugroženija korisnika, koji žive na rubu egzistencije. Crveni krst Crne Gore je obezbijedio 22 humanitarna paketa za članove Organizacije gluvih i nagluvih lica.

Psihološku podršku je dobilo 78 korisnika. Prije situacije sa korona virusom razgovori sa psihologom su se obavljali u kućnim uslovima ili u prostorijama Crvenog krsta, u zavisnosti od mogućnosti i dogovora sa korisnikom. Tokom pandemije, psihološka podrška korisnicima je pružana isključivo putem telefona, izuzev za par korisnika kada su se našli u kriznim situacijama. U saradnji sa predstavnikom Organizacije slijepih 10 korisnika iz svih udruženja je dobilo mogućnost odlaska na fizioterapeutske masaže, po 10 tretmana u njihovom salonu „Relax“. Fizioterapeutske vježbe su sprovedene u skladu sa dogovorom između organizacije i korisnika. Crveni krst je opredijelio i uplatio novčana sredstva Organizaciji slijepih za ukupno 100 tretmana.

Ostvareni rezultati:

1. Broj korisnika koje su aktivno praćeni u toku ove kalendarske godine: 103;
2. Broj obavljenih kućnih posjeta: 57;
3. Broj obavljenih telefonskih razgovora : 792;
4. Uplaćena jednokratna pomoć: 31 korisnika;
5. Psihološka podrška (u kućnim uslovima, zgradi Crvenog krsta Crne Gore, putem telefonskog razgovora): 78 korisnika;
6. Humanitarna pomoć (paketi hrane i higijene, novogodišnji paketići, slatkiši garderoba i obuća, higijenski paketi za bebe i komplet garderoba, dušek, jorgan, ćebad.): 141 paket humanitarne pomoći;
7. Tehnička podrška i podrška u komunikaciji sa nadležnim institucijama: 10 korisnika; osredovanje u ostvarivanju prava na usluge Narodne kuhinje: 6 korisnika;
8. Posredovanje u ostvarivanju prava na usluge Narodne kuhinje: 6 korisnika;
9. Volonterska podrška: 18 korisnika;
10. Usluge personalnog asistenta: 7 korisnika;
11. Smještaj u Dom za stara lica;
12. Obezbjedenje usluge ginekološkog pregleda: 8 korisnika
13. Fizioterapeutske usluge: 10 korisnika
14. Obezbjedivanje terapije koja nije na teretu Fonda: 25 korisnika.

Organizacija slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin

Organizacija slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin je osnovana 5. juna 1948 godine, kao jedna od osam lokalnih organizacija slijepih u Crnoj Gori, po svom položaju, aktivnostima i brojnosti članstva, je najveća i najznačajnija među lokalnim udruženjima slijepih u Crnoj Gori.

- Misija Organizacije je da ljudi sa oštećenjem vida budu samostalni i nezavisni od tuđe pomoći i potpuno integrisani u društvo, a ciljevi Organizacije su postizanje ravnopravnog tretmana i sprovođenje mehanizama antidiskriminacije u društvu na svim poljima života i rada ovih lica. Zadaci udruženja su realizacija svih programskih aktivnosti koje doprinose boljim uslovima života i rada, od socijalno-materijalnog statusa do pravne zaštite.
- U posljednje tri godine zahvaljujući sve većem stepenu razumijevanja ljudi iz lokalne samouprave za potrebe pristupačnosti samostalnog i slobodnog kretanja slijepih i slabovidih lica, na inicijativu podgoričke Organizacije slijepih realizovano je nekoliko veoma značajnih projekata podrške našim članovima i članicama, kao i drugim osobama sa invaliditetom.

- Glavni grad je 2020. počeo da realizuje projekat ugradnje elemenata pristupačnosti na gradskim trotoarima i raskrsnicama (taktilnih staza) koji će olakšati kretanje slabovidih i slijepih osoba.

Podgorica je, u prvoj fazi ugradnje, pokrivena sa 1.300 metara ukupne dužine taktilnih staza. Vrijednost tog projekta iznosila je oko 55.500 eura.

Taktine staze su postavljene na sljedećim lokacijama: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog, od Ulice Slobode do Bulevara Jovana Tomaševića, Njegoševa ulica, od Bulevara Svetog Petra Cetinjskog do Gradskog parlamenta, Vučedolska ulica, od Ulice Slobode do Njegoševe ulice, sa konekcijom do Gradskog parlamenta i Ulica Stanka Dragojevića, od Bulevara Svetog Petra Cetinjskog do Crnogorskog narodnog pozorišta.

Želimo da naglasimo da postavljanje taktilnih staza uvijek radimo u saradnji sa organizacijama slijepih i slabovidih, odnosno postavljamo ih tamo gdje je njima najpotrebnije.

- Ranije započeta realizacija ugradnje zvučnih semafora na saobraćajnim raskrsnicama Glavnog grada samo je još više intenzivirana. I ovaj projekat je izraz zajedničkog rada Organizacije slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin i Glavnog grada.
- Početkom 2019 godine u saradnji sa Crvenim krstom Crne Gore, a pod pokroviteljstvom Glavnog grada, počeli su sa implementacijom pilot projekta Mobilnih timova sa ciljem raznovrsne podrške osobama sa invaliditetom, među kojima je uključen i jedan broj i naših članova, Organizacije u Podgorici, koju evo već treću godinu uspješno realizujemo.
- Organizacija trenutno ima 280 članova. Istovremeno u okviru Organizacije funkcionišu Salon Relaks, za masažu u i njegu tijela, u ulici Spasoja Raspopovića 39 na Koniku i nedavno otvoreni tepih-vešeraj servis Veteks u ulici Žrtava fašizma takode na Koniku, gdje se nalazi Brajeva štamparija, kao i 3D i UV štamparija.
- Na ovaj način Organizacija slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin, uz podršku lokalne samouprave i drugih nadležnih organa, kao i međunarodnih humanitarnih organizacija, daje primjer u pokretanju i promociji socijalnog preduzetništva.

NVO “Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore”

Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore je u protekloj godini sprovelo aktivnosti koje se odnose na Strateški cilj: Povećana socijalna inkluzija osoba sa invaliditetom i njihovih porodica i uspostavljene i razvijene održive socijalne usluge:

Projekat “Prevoz od vrata do vrata”

- Projekat Prilagođenim prevozom do promjena ili prevoz od vrata do vrata za lica sa invaliditetom, je socijalni servis koji je UMHCG pokrenuo u saradnji sa Glavnim gradom, s tim što Glavni grad garantuje održivost ovog projekta na način što će isti, nakon njegovog okončanja, biti nastavljen kao socijalni servis koji će trajno biti uspostavljen na teritoriji Glavnog grada.

- Osobe s invaliditetom koje žive, rade ili se obrazuju na teritoriji Glavnog grada imaju mogućnost organizovanog prevoza "od vrata do vrata", u okviru projekta Pristupačnim prevozom do promjena, finansiranim iz IPA, koji u saradnji s Glavnim gradom i Zavodom za socijalnu i dječiju zaštitu, uz podršku Evropske unije, sprovodi Udruženje mladih s hendikepom (UMHCG).
- Obezbjedena su četiri pristupačna vozila dok je broj zainteresovanih da koriste uslugu i broj osoba koje je koriste 93.

Usluga personalne asistencije:

- Usluga personalne asistencije pružana je za pet osoba sa invaliditetom, a samim tim i zapošljavanje pet asistenata u toku pet mjeseci. Svaki korisnik i asistent je imao obavezu kreiranja nedjeljnih planova rada za svaku sedmicu. Pored toga na kraju svakog mjeseca su izrađivani mjesečni izvještaji koje su potpisivali i korisnik i personalni asistent, čime se preispitivalo međusobno funkcionisanje korisnika i asistenata što je doprinosilo boljem uvidu u način rada asistenata i korisnika, naročito iz razloga što svaki korisnik ima individualne potrebe.

Projekat "Samostalnost je izbor"

Ovaj projekat podrazumijevao je pružanje individualne psihosocijalne podrške za najmanje pet mladih s invaliditetom. Mladima s invaliditetom će se omogućiti da prevaziđu psihološke barijere u svim segmentima života, u toku procesa odabira obrazovnog profila, osnaživanje za aktivno traženje posla, uključivanje u društveni život i sl. Uz podignut nivo samopouzdanja i postavljene ciljeve samorealizacije, mladi sa invaliditetom će biti osnaženi da aktivnije učestvuju u svim sferama društvenog života. U izvještajnom periodu održano je 50 individualnih seansi s korisnicima.

NVO "Pružite nam šansu"

- Sa NVO „Pružite nam šansu“ i Sekretarijat za socijalno staranje je potpisao Memorandum o saradnji na projektu pokretanje Centra za životne vještine. U Centru bi se vršila edukacija i obuka za mlade odrasle sa intelektualnim smetnjama u razvoju uzrasta 18+.

NVO "Udruženje multiple skleroze Crne Gore"

Sekretarijat za socijalno staranje je po zahtjevu NVO "Udruženje multiple skleroze Crne Gore" pomogao u obezbjeđivanju autobuskih karata za 180 svojih članova koji su sa teritorije Glavnog grada.

III ROMI I EGIPĆANI

Strateški cilj: Povećana socijalna inkluzija Roma/kinja i Egipćana/ki i obezbijeđeni program i adekvatne usluge podrške u zajednici

Lokalni plan za 2020. godinu predviđa set aktivnosti kojima se želi postići povećanje socijalne inkluzije tj. društvene uključenosti građana i građanki koji su prepoznati kao prioritetne ciljne grupe

trenutno izložene socijalnoj isključenosti ili su u riziku da budu (materijalno ugrožena lica, starija lica, Romi i Egipćani itd.)

Na osnovu informacija koje je Radna grupa za praćenje implementacije Lokalnog plana prikupila, među najznačajnijim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa mjerama i aktivnostima za razvoj pojedinih usluga u oblasti socijalne zaštite mladih u riziku i njihovih porodica su:

REopen Doors

- Sekretarijat za socijalno staranje, u partnerstvu s Edukativnim centrom “Montenesoft”, od januara 2020. godine sprovodio je projekat REopen Doors čiji je cilj osposobljavanje pripadnika romske i egipćanske populacije za nalaženje posla.
- U okviru projekta tridesetoro mladih Roma i Egipćana iz Podgorice prošlo je kroz osmomjesečni program obuke “Montenesofta” za sticanje znanja i vještina traženih na tržištu rada, nakon čega je desetoro najboljih polaznika pozvano na četvoromjesečno stažiranje u organizacionim jedinicama Glavnog grada. U izradi projektnog prijedloga i realizaciji projektnih aktivnosti Glavni grad i “Montenesoft” saradivali su s Romskim savjetom Crne Gore. Projekat je odobren za finansiranje iz Programa SOPEES (Program Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu). Ukupna vrijednost projekta je 99.704,85 eura, od kojih je 90% (89.734,37 eura) obezbijedeno iz programa SOPEES, a 10% (9.970,48 eura) je učešće Glavnog grada u troškovima realizacije projektnih aktivnosti. Usljed generalne obustave edukativnih aktivnosti nakon proglašenja epidemije COVID-19 u martu 2020. godine realizacija projekta „REopen Doors“ bila je privremeno suspendovana, te je nastavljena u junu 2020, nakon što su se za to stekli javnozdravstveni i pravni uslovi. Obuka je uspješno okončana 14. decembra 2020, a nakon sprovedenog testiranja i rangiranja polaznika 25. decembra 2020. potpisani su ugovori o stažiranju s najboljim polaznicima. Stažiranje će trajati do sredine aprila 2021. godine.
- Na Vrelima ribničkim, između zgrada za raseljena lica, ekipe Zelenila d.o.o. Podgorica izgradili su dječje igralište. Na podlozi od tartana ugrađeni su dupla ljuljaška, njihalica i tobogan sa kulom, posađeno drveće i ugrađen novi parkovski mobilijar. Zarad bezbjednosti i očuvanja mobilijara igralište je ograđeno. Sredstva za opremanje obezbijedena su dijelom kroz program ROMACTED, zajedničku inicijativu Evropske komisije (EK) i Savjeta Evrope (SA), koji se implementira na području Zapadnog Balkana, a Glavni grad je preko Sekretarijata za socijalno staranje izdvojio još 1.500 eura za dodatno uređenje prostora.
- Sekretarijat je dijelom učestvovao u realizaciji projekta „Servis podrške RE populacijij“ u saradnji sa NVO Mreža za osnaživanje i razvoj mladih. Cilj projekta je da se smanji diskriminacija mladih RE populacije tako što će vršnjačkom i stručnom edukacijom pružiti neophodnu pomoć mladim Romima prilikom upisa u školu, fakultet, i u svakodnevnim preprekama.
- Sekretarijat je sa NVO „Pravni centar “ potpisao Ugovor o saradnji, a Predmet Ugovora je sufinansiranje malih grantova u okviru Regionalnog stambenog programa – RSP za Crnu Goru. Projekat „Integralna podrška raseljenim i interno raseljenim licima u Srbiji, BIH i Crnoj Gori“ podržan od strane CRS-a i Vlade SAD-a, a realizuje se u periodu od 01.10.2019. do 29.09.2020.godine. Ovim Ugovorom Sufinansijer se obavezuje da će uplatiti novčani iznos za jedan

mini grant u visini od 1.050,00 eura za korisnike RSP stanova sa teritorije Glavnog grada (izbjegličko naselje – Vrela Ribnička).

Sprovedene aktivnosti Zavoda za školstvo u cilju unapređenja socijalne inkluzije Roma i Egipćana

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020, Zavod za školstvo realizuje i prati sljedeće aktivnosti za podršku romskoj i egipćanskoj djeci:

- Realizuju se aktivnosti putem individualnog plana podrške, dopunske nastave, prije svega u cilju ovladavanja službenim jezikom i pismom.
- Sprečavanje napuštanja školovanja prati se mehanizmima koje su predstavnici škola razvili u saradnji sa Zavodom za školstvo i Ministarstvom prosvjete, a putem formulara kojim se prati izostajanje, dinamika rada i napredovanja učenika.

Sve škole u Crnoj Gori u kojima se obrazuju romski i egipćanski učenici dobile su preporuke na osnovu kojih je realizovano sljedeće:

- Formirani su timovi za podršku romskim i egipćanskim učenicima s jasno definisanim ulogama i zadacima.
- Osmišljen i realizovan plan podrške za učenike- individualna podrška.
- U pripremi je materijal po kome asistenti u nastavi i pripravnici u školama treba da pruže adekvatnu podršku u učenju ovim učenicima.
- Organizuju se dodatni časovi s ciljem opismenjavanja učenika.
- Koriste Metodичke modele za čitanje i pisanje, radni materijal za I, II i III razred u svrhu unapređenja pismenosti, a nalazi se na Školskom portalu
- Realizovane su radionice o NE diskriminaciji, prihvatanju različitosti, koje jačaju inkluzivnu kulturu čime se sprečava izbjegavanje nastave i razvija osjećaj pripadnosti svojoj grupi, odnosno odjeljenju.
- Organizuje se vršnjačka podrška u učenju i učešću.
- Koristi se metodologija Indeksa inkluzivnosti u cilju prepoznavanja jakih strana škole, kao i onih koje treba unaprijediti.
- U Podgorici sedam osnovnih škola pohađaju učenici Romi i Egipćani (JU OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin“, JU OŠ „Savo Pejanović“, JU OŠ „Vuk Karadžić“, JU OŠ „Vladimir Nazor“, JU OŠ „Oktoih“, JU OŠ „21. maj“ JU OŠ „Marko Miljanov“).
- Zavod za školstvo je pratio implemetaciju IPA projekta "Unapređenje obrazovnih programa i usluga u cilju zadovoljavanja potreba marginalizovanih grupa" obezbjeđuje podršku Vladi Crne Gore u poboljšanju efikasnosti obrazovnih usluga u dijelu srednjoškolskog obrazovanja koje se pružaju učenicima s posebnim obrazovnim potrebama i učenicima romske i egipćanske populacije u cilju poboljšanja njihove društvene uključenosti. Projekatom su prilagodene 54 stručne kvalifikacije u okviru modularizovanih obrazovnih programa iz 16 obrazovnih programa.

- Akreditovano je šest programa obuke u Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika 2019-2021. kako bismo osnažili nastavnike i dali podsticaj u radu s učenicima RE populacije. Programi sadrže radionice iz oblasti interkulturalnosti, nediskriminacije, prihvatanja različitosti.

Nazivi programa:

- 201. Integracija romske djece u osnovne škole –podrška inkluziji
- 208. Napredni nivo obuke-obrazovni rad sa djecom i mladima RE populacije
- 209. Obrazovni rad sa djecom i mladima RE populacije
- 237. Obrazovni sistem u prevenciji trgovine djecom, sklapanja nedovoljenih brakova i ekonomske eksploatacije djece
- 282. Pripremni vrtić za djecu RE populacije
- 337. Razvoj interkulturalnih kompetencija nastavnika

U svim školama sproveden je set radionica namijenjenih Nediskriminaciji, Paket obuka za Nediskriminaciju nalazi se na Školskom portalu www.skolskiportal.edu.me

Predškolsko obrazovanje

Tokom oktobra i novembra savjetnica za inkluzivno obrazovanje obišla je 7 predškolskih ustanova u Crnoj Gori koje pohađaju djeca Romi i Egipćani. Akcenat je na redovnosti pohađanja predškolske ustanove, saradnja s roditeljima, podrška mališanima u savladavanju jezika, uspostavljanju komunikacije s vršnjacima, uključivanje socijalnih služba i NVO u svrhu pomoći porodicama.

Mjere koje su predškolske ustanove preduzele:

- U svim predškolskim ustanovama formirane su radne grupe u čijem su sastavu: uprava, stručna služba, vaspitači.
- Od samog početka dogovoren je i ostvaren aktivan rad u romskoj i egipćanskoj zajednici putem obilazaka od strane članova radne grupe tokom januara, februara i početka marta.
- Ostvareni su kontakti i saradnja s roditeljima i NVO, Centrom za socijalni rad i lokalnom samoupravom (Sekretarijat za kulturu sport i društvene djelatnosti).
- Prilikom terenskih posjeta, u saradnji s NVO, animirani su roditelji za upis djece u vrtić.
- Planirana su četiri roditeljska sastanka godišnje, koja su u školskoj 2020/2021 realizovana online.
- Putem individualnih kontakata praćeno je napredovanje dece i uključivanje u aktivnosti u grupi.
- Kontinuirano se odvija saradnja s romskim medijatorom i kontakti s roditeljima, radi dobijanja podataka o deci RE populacije, pružanja pomoći porodicama, organizacije prevoza.
- Kod nemogućnosti da se dobiju ljekarske potvrde, sa Domom zdravlja je organizovan pregled djece.
- Vaspitači i stručni saradnici pratili su adaptaciju i napredovanje djece.
- Individualizovani programi prilagođeni su potrebama i mogućnostima djeteta.
- Roditelji su uključeni u viber grupe putem kojih je distribuiran materijala za rad kod kuće.

- Na redovnim sastancima predstavnika obrazovnih institucija, direktora i stručnih saradnika 7 osnovnih škola, saradnika, i predstavnika nevladinih organizacija koje se bave podrškom ovoj populaciji napravljen je plan evidencije dece predškolaca i njihov upis u osnovne škole. Ova aktivnost je dala dobre rezultate jer su aktivisti NVO i saradnici socijalnoj inkluziji obilazili porodice i upisivali buduće prvake tokom maja i juna 2020. godine.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Realizovan je projekat “**Povećanje pristupa i učešća romskih učenika u srednjem obrazovanju i prelasku na tržište rada**” . Ovim prijelikom realizovana je radionica iz oblasti **profesionalne orijentacije** za 13 učenika RE populacije iz Podgorice. Na radionicama su prezentovane informacije o mogućnostima nastavka školovanja, razvoju karijere, načinu prijavljivanja na evidenciju Zavoda i načinu predavljanja poslodavcu. Kao rezultat jedna učenica je upisala fakultet.

U programu javnih radova “Njega starih lica” , “Personalni asistent” zaposleno je 14 pripadnika populacije Roma i Egipćana (četiri iz Podgorice). U javnom radu “Neka bude čisto” uključeno je devet pripadnika RE populacije (tri iz Podgorice).

U program “Osnaživanje romske zajednice” uključena su tri lica RE populacije.

U program “Pružanje dodatne podrške djeci RE populacije kroz organizovanje dopunskog vida nastave”, uključena su dva lica RE populacije. Na sezonskim poslovima Zavod je posredovao pri zapošljavanju 30 lica RE populacije (10 iz Podgorice).

IV LGBTIQ OSOBE

Strateški cilj: Unaprijediti ljudska prava LGBTIQ osoba

Sekretarijat za socijalno staranje i NVO LGBT forum Progres potpisali su memorandum o razumijevanju i saradnji 17. decembra 2019.godine. Pored potpisivanja Memoranduma, Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada je podržao projekat „Otvoreno o HIV/AIDS-u“, u okviru kojega su organizovana savjetovališta, kampanje i testiranja.

Kroz realizaciju projekta ostvareni su sledeći rezultati:

- Podignuta svijest među ciljnom grupom o HIV/AIDS-u kroz informativne liflete i kampanju, kao i savjetovalište rezultat je ostvaren , svijest o HIV/AIDS-u podignuta među LGBTIQ zajednicom obuhvaćenom projektom;
- Podignuta svijest među ciljnom grupom o značaju testiranja i zaštite – kroz informativne liflete i kampanju, kao i savjetovalište, svijest o značaju testiranja i zaštite podignuta je među LGBTIQ zajednicom obuhvaćenom projektom;
- Izvršena distribucija informativnih materijala među ciljnom grupom – distribuirano oko 400 informativnih lifleta
- Izvršena distribucija kondoma među ciljnom grupom ;
- Realizovano savjetovalište sa testiranjem (obuhvaćeno deset korisnika/ca;
- Implementirana informativna kampanja na društvenim mrežama – kampanja uspješno implementirana, dosegnuto 41613 korisnika.

LGBT Forum Progres se takođe obratio Sekretarijatu za pomoć u obezbjeđivanju mjesečne nadoknade za prostorije LGBTIQ Skloništa. Sekretarijat je obezbijedio sredstva za novembar i decembar 2020. godine.

LGBTIQ asocijacija “Queer Montenegro” i Sekretarijat su partneri na projektu “Frendly Podgorica”, koji ima za cilj da doprinese razvoju LGBTIQ turizma u Glavnom gradu, afirmiše Podgoricu kao bezbjednu i atraktivnu destinaciju za LGBTIQ osobe. Za “Montenegro prajd” Sekretarijat je takođe pružio podršku u skladu sa akcionim planom za LGBTIQ.

NVO CAZAS:

- Kroz projekat »Doprinos zaštiti ljudskih prava i promociji jednakosti u pristupu zdravstvenoj zaštiti za LGBTIQ osobe kroz jačanje svijesti i borbu protiv stigme i diskriminacije« koji je finansijski podržalo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, održana je obuka za profesionalce u policiji u oblasti unapređenja i promocije ljudskih prava LGBTIQ populacije. Obuka je bila namijenjena policajcima iz sjeverne, centralne i južne regije i na njoj je učešće uzelo 20 policijskih službenika.
- Kroz projekat »Doprinos zaštiti ljudskih prava i promociji jednakosti u pristupu zdravstvenoj zaštiti za LGBTIQ osobe kroz jačanje svijesti i borbu protiv stigme i diskriminacije« koji je finansijski podržalo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, organizovane su dvije kampanje podizanja svijesti među opštom populacijom pod sloganom »Sloboda je u jednakosti«. Ovom aktivnošću je na društvenim mrežama obuhvaćeno oko 11 000 korisnika.
- Kroz projekat »Doprinos zaštiti ljudskih prava i promociji jednakosti u pristupu zdravstvenoj zaštiti za LGBTIQ osobe kroz jačanje svijesti i borbu protiv stigme i diskriminacije« koji je finansijski podržalo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, održana je obuka za zdravstvene radnike u oblasti unapređenja i promocije ljudskih prava LGBTIQ populacije. Obuka je bila namijenjena zdravstvenim radnicima iz centralne regije i na njoj je učešće uzelo 18 zdravstvenih radnika.

V OSOBE KOJE ŽIVE SA HIV/AIDS-OM I OSOBE U RIZIKU OD HIV-A

Strateški cilj: Stvaranje sigurnog i podržavajućeg okruženja, efikasnog sistema prevencije HIV-a i pristupačnog liječenja, njege i pomoći za sve osobe pogođene HIV-om i osobe u povećanom riziku.

- Kroz projekat “Unapređenje lokalnog odgovora na potrebe mladih i ranjivih kategorija u Glavnom gradu” obilježen je 1.decembar – Svjetski dan borbe protiv AIDS-a kampanjom na društvenim mrežama koja je obuhvatila oko hiljadu korisnika.
- Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada podržao je projekat “Otvoreno o HIV/AIDS-u” koji realizuje LGBT Forum Progres a čijom će realizacijom na direktan način biti ispunjene mjere iz lokalnih akcionih planova i nacionalnih strateških dokumenata iz oblasti HIV/AIDS-a i ljudskih prava LGBTIQ osoba, kao i unaprijeđena svijest LGBTIQ zajednice o značaju testiranja i uopšte prevencije HIV/AIDS-a.

VI ŽRTVE RODNO ZASNOVANOG NASILJA I NASILJA U PORODICI

Strateški cilj: Unapređenje usluge podrške, zaštite i socijalne uključenosti žrtava rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici.

U cilju sprovođenja Akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti (2019-2020) Sekretarijat za socijalno staranje je u saradnji sa civilnim sektorom sproveo niz aktivnosti poštujući mjere propisane od nadležnih organa u cilju sprečavanja širenja COVID 19 virusa:

- Potpisan je Memorandum o saradnji sa NVO "Psiho vodič" organizovane su online radionice koje su, uglavnom mladu populaciju (18-35), edukovale o rodnoj ravnopravnosti, pojam roda i pola, jaz među polovima, rodno senzitivni jezik. Radionice su održane u 4 modula.
- U okviru realizovanja aktivnosti iz Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti u Glavnom gradu za period 2019-2020 podržan je projekat Nevladine organizacije Centar za afirmaciju i razvoj mladih "Edukacija srednjoškolki i studentkinja o rodnoj ravnopravnosti". Projekat je usmjeren na obuku mladih žena o rodnoj osjetljivosti, znanjima i vještinama, kao i širenje aktivizma.
- Sekretarijat za socijalno staranje je potpisao memorandum o saradnji sa NVO "Centar za afirmaciju i razvoj mladih" koji su održali radionice sa temom „Mladi i reproduktivno zdravlje“.
- Kako je oktobar mjesec oboljelih od tumora dojke, Sekretarijat za socijalno staranje pomogao je NVO "Život sa invaliditetom" da organizuju jednodnevni seminar, u ugodnoj atmosferi, koji bi oboljelim ženama oplemenio jedan dan u njihovoj borbi za život.
- U skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, evidenciju o prijavljenim slučajevima nasilja, žrtvama, učiniocima nasilja, izrečenim zaštitnim mjerama, kao i o drugim mjerama zaštite i pomoći vodi: policija, Organ za prekršaje, Državno tužilaštvo, Centar za socijalni rad za Podgoricu ili druga ustanova socijalne i dječje zaštite, zdravstvene ustanove i dostavljaju ih Ministarstvu za ljudska i manjinska prava u okviru kojeg funkcioniše Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti. Ne postoji jedinstvena metodologija za prikupljanje podataka o nasilju u porodici, a strateškim dokumentima definisano je razvijanje jedinstvenih procedura i formi za prikupljanje podataka o rodno zasnovanom nasilju među nadležnim institucijama.

Na osnovu informacija koje je Radna grupa za praćenje implementacije Lokalnog plana prikupila, među najznačajnijim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa mjerama i aktivnostima za razvoj pojedinih usluga u oblasti socijalne zaštite žrtava nasilja u 2020. godini su:

- Na osnovu potpisanog Memoranduma o saradnji između Sekretarijata za socijalno staranje i NVO „Sigurna ženska kuća“ stečeni su uslovi da se konkuriše kod OSCE za izgradnju montažne kuće koja je namijenjena ženama i djeci sa posebnim potrebama kao i dodatni smještajni kapacitet, a koja će biti završena u 2021. godini. Planirano je da će montažna kuća koja je započeta sa izgradnjom u 2020. godini povećati smještajni kapacitet za 5 mjesta.

- U 2020.godini, Sigurna ženska kuća je pružila ukupno 2895 usluga ženama i djeci sa iskustvom nasilja:
- Psihološka pomoć i podrška: 174 lica
- Medijacija u kontaktu sa institucijama: za 223 lica
- Povjerljivo lice (praćenje klijentkinje u postupcima pred institucijama): 137 lica
- Prijave policiji bile su u 218 slučajeva
- U skloništu je u toku 2020.godine održano 36 radno-okupacionih radionica za žene sa iskustvom nasilja i 49 kreativno-edukativnih za djecu. Sa korisnicama skloništa je održano 64 psiholoških radionica i to: 24 za žene i 40 za djecu. Zavisno od epidemiološke situacije pomenute radionice su održavane u direktnom kontaktu ili putem online platformi.

NVO ZINAK

Na volonterskoj osnovi NVO Zinak realizovala je sledeće aktivnosti:

- Individualna podršku žrtvi kroz korišćenje “povjerljivog lica”;
- besplatan servis pravnog i psihološkog savjetovaništa (volonterska angažovanost pravnika i advokata, psihologa, posebno u slučajevima nasilja u porodici);
- organizovana grupa samopodrške i edukativno iskustvene grupe, za žrtve nasilja u porodici (obuhvaćena djeca i samohrane majke);
- obezbijedena podršku samohranim roditeljima, korisnicima MOP-a;
- osnaživanje i pomoć mladima i ženama u zapošljavanju;
- razvijanje volonterizma i dr.

VII NEMOĆNA I STARIJA LICA

Sekretarijat za socijalno staranje

Strateški cilj: Obezbijedeni dostupni i adekvatni programi podrške i usluge socijalne zaštite za starija lica sa teritorije Glavnog grada

- Povodom obilježavanja 1.oktobra - Međunarodnog dana starih starih 122 korisnika/ca usluge “Pomoć i njega u kući” dobili su prigodne poklone od Sekretarijata za socijalno staranje Glavnog grada.

Pomoć i njega u kući

“Pomoć i njega u kući” obezbjeđuje se licima koja usljed starosti, hronične bolesti ili invaliditeta imaju ograničene fizičke i psihičke sposobnosti da zadovolje svakodnevne osnovne lične i životne potrebe. U ovu svrhu u 2020.godini obezbijedena su sredstva u iznosu od 100.000 eura. Ovu uslugu trenutno koriste 122 korisnika, a angažovano je 11 geronto domaćica.

- JU Centar za socijalni rad za Glavni grad Podgorica i opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i Opštinu Tuzi saraduje sa lokalnom samoupravom u cilju ostvarivanja prava na obrok u Narodnoj kuhinji u naselju Konik, kada su u pitanju ove kategorije korisnika.

- Glavni grad Podgorica je pokrenuo novi socijalni servis "Gradska senior kartica" koji je namijenjen najstarijim sugrađanima, Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada Podgorica i Udruženje penzionera Podgorica potpisali su Memorandum o saradnji, u okviru sprovođenja projekta „Gradska senior kartica“. Za ovaj novi socijalni servis, koji će omogućiti starijim sugrađanima da ostvare popuste na veliki broj proizvoda i usluga na teritoriji Podgorice, iz budžeta Glavnog grada za 2020. godinu, izdvojeno je 50.000 eura. Senior kartice će doprinijeti unapređenju standarda penzionera i starijih sugrađana, i način da Glavni grad još jednom iskaže odgovornost i zahvalnost prema starijima, za doprinos koji su pružali i pružaju društvenoj zajednici.

Posebna pažnja posvećena je partnerima koji treba, iz domena svojih usluga i robe, da ponude popuste za jednokratna plaćanja. Dakle, kreiranjem ovog programa vodilo se računa da on treba podjednako da koristi i preduzetnicima, da se u ovim otežanim uslovima napravi još jedan korak u poslovanju.

Prodajna mjesta partnera na programu biće obilježena naljepnicom, a na web sajtu će biti istaknuti nazivi prodajnih mjesta i iznosi popusta.

- Povodom novogodišnjih praznika, Sekretarijat je uručio osam novčanih čestitki u iznosu od po 250,00 eura, za najstarije građane Podgorice (stogodišnjake).

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Zavod za zapošljavanje Crne Gore kao centralna institucija na tržištu rada tokom 2020. godine realizovao je brojne mjere aktivne politike zapošljavanja, primjerene različitim ciljnim grupama, i nastojao da u što većoj mjeri uskladi odnos ponude i tražnje. Nezaposlena lica, posebno ona koja su u najnepovoljnijoj situaciji prilikom zapošljavanja, stiču stručne vještine potrebne za obavljanje poslova u okviru zanimanja, vrše prekvalifikaciju, dokvalifikaciju ili specijalizaciju, stiču informatičke i preduzetničke vještine, pohađaju kurseve stranih jezika i sl. Programi obrazovanja odraslih se realizuju u saradnji sa organizatorima obrazovanja odraslih i poslodavcima, a finansira ih Zavod za zapošljavanje.

Tokom 2020. godine realizacija nekih mjera APZ-a je bila stopirana ili redukovana u vrijeme pandemije, prije svega u cilju očuvanja zdravlja ljudi i poštovanja mjera, a to je uslovalo da neki od programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih budu odgođeni za vrijeme nakon epidemije.

- U 2020. godini, Zavod je kroz realizaciju programa javnih radova zaposlio 602 lica, od čega su u Podgorici zaposlena 162 lica.
- Realizacijom programa osposobljavanje za rad kod poslodavca zaposleno je 250 lica, od čega u Podgorici 83 lica.
- Kroz program osposobljavanja za samostalan rad, koji je usmjeren na radnu integraciju nezaposlenih lica koja nemaju radno iskustvo u nivou stečene kvalifikacije obrazovanja, zaposleno je 250 lica sa evidencije Zavoda, od čega je 60 iz Podgorice.
- Za program Krediti za samozapošljavanje odobreno je 30 kredita za zapošljavanje 40 lica od čega je na nivou Podgorice omogućilo da 8 lica otpočnu sopstveni biznis.

- Kroz program Grantovi za samozapošljavanje dodjeljeno je bespovratnih sredstava u iznosu od 3.000 do 7.500 eura nezaposlenim licima koja žele da otpočnu sopstveni biznis. Grant je ukupne vrijednosti 3,5 miliona eura, i kroz tri jednogodišnja ciklusa, biće dodijeljeni grantovi za samozapošljavanje za oko 400 nezaposlenih lica.
- U toku je II ciklus grantova kojim je opredijeljeno 1.5 miliona € za 200 korisnika. Tokom 2020. godine 216 lica je dobilo grantove za samozapošljavanje od čega su 42 iz Podgorice.

Međunarodna NVO Crne Gore Fondacija Ruka prijateljstva

Realizovane aktivnosti u okviru socijalne inkluzije i usluga socijalne i dječije zaštite za 2020. godinu koje su finansijski podržane od Sekretarijata za socijalno staranje:

- pomoć u hrani i higijeni za 10 korisnika,
- pomoć u školskom priboru za 100 korisnika;
- usluga »Vrijedan/Vrijedna u domaćinstvu«, pružena pomoć za 25 korisnika;
- Servis društvena inkluzija, pružena pomoć za 120 korisnika;
- Servis Psihička i logistička podrška (Pisanje molbi za novčanu pomoć): 20 molbi za 20 korisnika;
- Servis Građanska sloboda i prava (Organizovanje Ifara Bajram): 20 paketa za 20 korisnika

VIII Materijalno ugrožene kategorije stanovništva

Sekretarijat za socijalno staranje

Strateški cilj: Obezbjedenje većeg nivoa socijalne inkluzije materijalno ugroženih lica sa teritorije Glavnog grada i osiguranje bolje dostupnosti socijalnih usluga

Većina materijalno ugroženih lica u Glavnom gradu Podgorica osnovne stabilne i stalne prihode domaćinstva ostvaruje nekom vrstom socijalnog primanja (materijalno obezbjeđenje porodice, dječji dodatak, lična invalidnina, naknada roditelju ili staratelju korisnika lične invalidnine, dodatak za njegu i pomoć drugog lica, i dr.).

Na osnovu informacija koje je Radna grupa za praćenje implementacije Lokalnog plana prikupila, među najznačajnijim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa mjerama i aktivnostima za razvoj pojedinih usluga u oblasti socijalne zaštite materijalno ugroženih kategorija stanovništva u 2020. godini su: pravo na pomoć i njegu, pravo na jednokratnu novčanu pomoć, pravo na besplatni dnevni obrok, pravo na poklon pakete za novorođeno dijete, pravo na novčanu pomoć u školovanju, usluga Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju, pomoć beskućnicima.

- **Pravo na jednokratnu novčanu pomoć** u 2020. godini ostvarilo je 2.494 lica (za ovu namjenu Budžetom su predviđena sredstva u iznosu od 239.950,00 eura, ili prosječno 96,20 eura). Razlozi zbog čega se građani obraćaju za novčanu pomoć su: nedostatak sredstava za zadovoljavanje najosnovnijih životnih potreba, bolest, smrt člana porodice, elementarne nepogode i dr.
- **Pravo na besplatni dnevni obrok** u 2020. godini koristilo je u prosjeku 270 porodica i pojedinaca. Za 110 porodica i pojedinaca vršena je dostava 180 obroka na kućnu adresu, a u objektu Narodne

kuhinje dijeljeno je 420 obroka, za 160 porodica i pojedinca (za ovu namjenu su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 443.096,50 eura). Pravo na besplatni dnevni obrok (ručak) imaju porodice, članovi porodice i lica pod starateljskom zaštitom koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, lica bez redovnih primanja, naknade za pomoć i njegu drugog lica i lične invalidnine, pri čemu prednost imaju: samohrana lica, koja zbog trajne promjene zdravstvenog stanja, invalidnosti ili starosti nijesu u mogućnosti da pripreme obrok, lica sa fizičkim, intelektualnim i senzornim invaliditetom, kao i sa teškim hroničnim ili malignim oboljenjima, lica bez prebivališta i smještaja.

- **Pravo na poklon pakete za novorođeno dijete** u 2020. godini ostvarilo je 2.350 djece (za ovu namjenu su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 62.854,21 eura). Ovo pravo pripada novorođenom djetetu, pod uslovom da roditelji imaju prebivalište na teritoriji Glavnog grada.
- **Pravo na novčanu pomoć u školovanju** podrazumijeva nabavku udžbenika za učenike prvog razreda osnovne škole na području Glavnog grada koji su blagovremeno upisani u školu i novčane pomoći za kupovinu školskog pribora djeci osnovno-školskog uzrasta, koja ovu vrstu pomoći ne ostvaruju po drugom osnovu, a čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice.
- Osnovnim školama na području Glavnog grada uručene su knjige za 2.554 učenika I razreda osnovne škole, sem za prvake RE zajednice i djecu iz porodica korisnika MOP-a, za koje su nadležna resorna ministarstva. Novčanu pomoć za kupovinu školskog pribora u iznosu od po 30 eura ostvarilo je 390 djece osnovnoškolskog uzrasta (djeca iz socijalno ugroženih porodica).
- Postupajući po zahtjevima za pružanje finansijske pomoći za nabavku školskog pribora, data su mišljenja za uplatu novčanih sredstava (budžetska stavka – pomoć za kupovinu školskog pribora), za:
 - Centar za prava djeteta - 1.500,00€,
 - NVO "Pružite nam šansu" – 1000,00€,
 - NVO „Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica“ – 1000,00€,
 - Prvo udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju – Podgorica – 1000,00€,
 - Udruženje roditelja i djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Staze“ – 1000,00€,
 - NU „ Udruženje Roditelji“ – 350,00€

Za ove namjene su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 114,116.74 eura

- Usluga Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju obezbjeđuje se djeci i omladini bez roditeljskog staranja kojima prestaje pravo na smještaj u ustanovi socijalne zaštite, odnosno hraniteljskoj porodici, kao i alternativa smještaju u ustanovi socijalne zaštite, ili u drugu porodicu, radi završetka redovnog školovanja ili osposobljavanja za samostalan život.
- Sekretarijat raspolaže sa dvije stambene jedinice i u partnerskom odnosu sa JU Centar za socijalni rad i NVO Centar za prava djeteta obezbijeduje smještaj za korisnike.
- Pomoć beskućnicima – na osnovu anamneze Centra za socijalni rad uplaćivana je mjesečna pomoć za četiri beskućnika u iznosu od po 100,00 EUR

Postupanje po zahtjevima za pomoć u rješavanju stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe (Odluka o rješavanju stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe)

- Sekretarijatu za socijalno staranje za pomoć u rješavanju stambenog pitanja podnijeto je 14 zahtjeva. Sa podnosiocima zahtjeva je obavljen razgovor i stranke upućene u proceduru rješavanja stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe.
- Sprovedene su redovne aktivnosti u vezi sa namjenskim korišćenjem stambenih jedinica koje su date na korišćenje licima u stanju socijalne potrebe.

Rješavanje o pravima po Zakonu o boračko-invalidskoj zaštiti

Prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite (lična invalidnina, porodična invalidnina, civilna invalidnina), ostvaruje 649 korisnika od čega 318 korisnika pored osnovnog primanja, ostvaruje još neku vrstu primanja (dodatak za njegu i pomoć, ortopedski dodatak, dodatak na samohranost, dodatak po osnovu TBC-a, novčana naknada materijalnog obezbjeđenja i uvećana porodična invalidnina).

- Prava, shodno Odluci o novčanoj naknadi i drugim pravima učesnika NOR-a i članova njihovih porodica, ostvarilo je 9 korisnika.
- Za vojne, civilne i porodične invalide dostavljaju se obrasci o nastalim promjenama Ministarstvu rada i socijalnog staranja, a koje su od uticaja na ostvarivanje ili gubitak stečenih prava; za sve korisnike novčanih primanja vršena je stalna mjesečna kontrola isplaćenih sredstava.

Za nabavku novogodišnjih paketića, data su mišljenja za uplatu novčanih sredstava (budžetska stavka - transferi institucijama za sprovođenje socijalnog programa), za :

- Centar za prava djeteta- 2.000,00€,
- NVO –, Fondacija ruka prijateljstva“ – 500,00€,
- NVO „Celijakija“ – 700,00€,
- NU „Udruženje roditelji“ – 800,00€,
- NVO DEC Pčelica – 400,00€,
- NVO „Jež“ – 300,00€,
- NVO „Diabetes“ – 500,00€,
- NVO “Pružite nam šansu“ – 400,00€,
- NVO „Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica“ – 800,00€,
- NVO „Mladi Romi“ – 300,00€,
- NVO „Udruženje Roma Crne Gore“ – 500,00€,
- NU „Zinak“ – 300,00€,
- Prvo udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju – Podgorica – 800,00€,
- Udruženje roditelja i djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Staze“ – 700,00€,
- Udruženje paraplegičara podgorica - 300,00€,

Realizovane aktivnosti iz Lokalnog plana u velikoj mjeri odgovorile su na potrebe ranjivih grupa. Imajući u vidu da je realizacija Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije-razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u Glavnom gradu-Podgorica predviđena za period od četiri godine, kao i izazove rada sa osjetljivim kategorijama stanovništva, u prethodnom periodu je animirana

cjelokupna zajednica, kako bi se što veći broj relevantnih aktera iz domena socijalne zaštite uključio u realizaciju zacrtanih ciljeva.

Radilo se na obezbjeđivanju veće vidljivosti iz Lokalnog plana, uključivanju građana, informisanju medija i na uspostavljanju veće saradnje sa firmama i kompanijama, kako bi ih animirali da budu još više društveno odgovorne, u skladu s potrebama lokalne zajednice.

Na osnovu člana 60 Statuta Glavnog grada („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi“, broj 8 /19), Skupština Glavnog grada – Podgorice, na sjednici održanoj _____2021.godine, nakon razmatranja Izvještaja o realizovanim aktivnostima u sprovođenju Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije - razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u Glavnom gradu Podgorici za period 2020-2023. godine, za 2020.godinu, donijela je sljedeći-

ZAKLJUČAK

USVAJA SE Izvještaj o realizovanim aktivnostima u sprovođenju Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije - razvoj usluga socijalne i dječje zaštite u Glavnom gradu Podgorici za period 2020-2023. godine, za 2020. godinu.

Broj:

Podgorica,

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA – PODGORICE

PREDJSEDNIK SKUPŠTINE,

dr Đorđe Suhij

